

KIRKENE SAMMEN I TRO OG HANDLING

Å
R
S
S
K
R
I
F
T

2
0
2
2

Norges Kristne Råd
KIRKENE SAMMEN – 130 ÅR

ÅRSSKRIFT 2022

Trykk: Lasertrykk.no

Grafikk forside og bakside: Gjermund

Øystese, NKR

Helsidebilde s.38, 61, 68

Grafiker for årsskriftet: Lena Haga Malme

Forord

Etter to år med pandemi og strenge restriksjoner, og et sekretariat som har vært fullt mobilisert for å bistå medlemskirkene med alt fra smittevern til informasjon om strømstøtte så vi frem til et normalt driftsår.

Slik ble det ikke. 24. februar invaderte Russland Ukraina og en grusom og langvarig krig tok til.

Norges Kristne Råd tok kontakt med kirkeledere i Ukraina og generalsekretæren besøkte Ukraina. Solidaritet fra søsterkirker har betydd mye for kirkene i Ukraina. Her hjemme inviterte Norges Kristne Råd til økumenisk fredsgudstjeneste, oppfordret kirker til å ringe i klokkene samtidig, som et kall til bønn og solidaritet. Norges Kristne råd har gitt veiledning til medlemskirkene om mottak av flyktninger og lagt ut nyttige ressurser på hjemmesiden.

I en tid med økte utfordringer i vårt eget land, med økt strømkrise, er det viktig at vi som nasjonalt kirkeråd, som fellesskapet av kirkene i Norge også ser ut over egne landegrenser. Nestekjærligheten må vise seg i solidaritets, ikke bare overfor våre medmennesker Ukraina, men alle steder hvor mennesker lider. Dere kan lese mer om dette i årsskriftet.

Midt i alt dette opplever vi at økumenikken er viktigere enn noen gang, og på flere områder ser vi hvordan økumenikken vokser, både lokalt og nasjonalt.

I dette årsskriftet forteller vi om den lokaløkumeniske kartleggingen «Kirkene sammen i enhet og ulikhet: En studie av holdninger til lokalt økumenisk arbeid» som ble gjort i 2021, men publisert og presentert ved starten av 2022. Det gledelige ved rapporten er den høye deltakelsen og den store svarprosenten som sier at økumenisk arbeid er både viktig og verdsatt av lokale menigheter.

Vi kunne også glede oss over en stor økumenisk delegasjon av kirkeledere til Kirkens Verdensråd sin generalforsamling i Tyskland. En slik bred representasjon har vi tidligere ikke hatt, og det har vært av stor betydning også for arbeidet her hjemme. Møter med søsterkirker og oppfordringer fra dette globale kirkefellesskapet er viktig inspirasjon for det økumeniske arbeidet her hjemme.

Ekstra gledelig var det også å merke ny giv i økumenisk ungdomsarbeid med både god ungdomsdeltagelsen under Kirkenes Verdensråds generalforsamling, og Ecumenical Youth Gathering». Vi var også vertskap for møtet til det europeiske ungdomsrådet i Oslo, og vi fikk til en nasjonal økumenisk ungdomssamling.

«Må de alle være ett, slik du, Far, er i meg og jeg i deg. Slik skal også de være i oss, for at verden skal tro at du har sendt meg».
(Joh. 17.21)

Berit Hagen Agøy, styreleder
Erhard Hermansen, generalsekretær

Del 1: Årsrapport

8	Styresamtaler og kirkeledermøte
12	Lokaløkumenikk og rapportlansering
14	Generalforsamling i Kirkenes Verdensråd
17	Ny giv i økumenisk ungdomsarbeid
19	Nettverk for kvinnelige kirkeledere
20	Ny bønnebok: For hele Guds folk
22	Exit korona
26	Nærmere tre millioner kroner til ulike tiltak
28	Norsk teologisk samtaleforum
30	«Jeg vet hvilke tanke jeg har med dere»
32	Vi trenger et lys i mørket
33	Belys slaveriet! Kirkene sammen i Global uke
39	Religionspolitikk
41	Arendalsuka 2022
43	Fast og frimodig selu når kriser inntreffer
50	Glimt av lys i krigens mørke
55	Økumenisk fredsgudstjeneste i Trefoldighetskirken
56	Nettverk for religion og utvikling
57	Kirke på nye måter
60	Grønn økumenisk blogg – fortsatte arbeidet fra 2021
61	Kommunikasjon: Statistikk 2022
62	Fagdag for kommunikasjonsfolk
64	Medlemmer
65	Administrasjon og forvaltning
69	Stabsendring

Del 2: Artikler

- 72 – Fikk kjenne krigen på egen kropp. Det var kjempeheftig
Alice Tegle
- 75 **Krigen i Ukraina: Uttalelse fra Norges Kristne Råd**
Berit Hagen Agøy, styreleder
Erhard Hermansen, generalsekretær
- 76 **Ingrid Rosendorf Joys tale ved mottakelsen av Ikkévoldsprisen 2022**
Ingrid Rosendorf Joys
- 78 **Du ser det ikke før du tror det**
- 81 **Her er ikke mann og kvinne?**
Erhard Hermansen, generalsekretær i Norges Kristne Råd
- 83 **Et kall til handling**
Erhard Hermansen, generalsekretær i Norges Kristne Råd
Berit Hagen Agøy, internasjonal direktør i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Del 1: Årsrapport

Økumenikk og dialog

Styresamtaler og kirkeledermøte

Kirkene sammen i tro og handling

Styret i Norges Kristne Råd består av ledere fra de største landsdekkende kirkesamfunnene. I tillegg inviteres kirke- og organisasjonsledere fra de øvrige medlemskirkene, observatører og tilsluttede økumeniske organisasjoner.

Den store verdien av å dele troshistorier ved inngangen til våre styremøter har vært omtalt i tidligere årsskrift. En annen viktig side ved styrets møter er de mange og varierte styresamtalene.

Kirkene sammen i enhet og ulikhet

I året som har gått har styresamtalene blant annet handlet om det lokaløkumeniske arbeidet. I lys av rapporten «Kirkene sammen i enhet og ulikhet: En studie av holdninger til lokalt økumenisk samarbeid i Norge» samtalte styret om hva som styrker det lokaløkumeniske samarbeidet, og hva som kan være et hinder. Det er tydelig uttalt i rapporten at lokalmenigheten mener at det lokaløkumeniske arbeidet er viktig, og at man får til mere sammen enn hver for seg. Men, hva gjør man da for å styrke fellesskapet og utvikle det? Her handler det i stor grad om relasjon, om å «drikke med kaffi sammen», slik en kommenterte det i rapporten.

Selv om rapporten i all hovedsak viser lokale menighetsledere som vil samarbeid, og særlig på områder som diakoni og gudstjenestefeiringer, ser vi også utfordringer. Eksempler på dette er spørsmålet om likekjønnet samliv og forståelse av Israel og Palestina. Dette er begge områder og utfordringer som NKR vil arbeidet med i årene fremover.

Så hva kan NKR sine medlemskirker fokusere på. Styret løftet frem viktigheten av å sette rapporten på dagsorden i alle ledende organer i medlemskirkene, og ha dette som tema for både lokale nasjonale

erfaringskonferanser og samlinger. Vi skal oppmuntre lokalmenigheten til å be for hverandre. Hjelp lokalmenigheter til å se hva vi har, og hva det lokaløkumeniske arbeidet kan bli. Oppmuntre menigheter lokalt til å ta med de gode erfaringer nasjonalt, som samtaler rundt samme bord, dele troshistorier med mer – uten for stramme rammer. Vi skal jobbe mot utenforskap. At former må bli «vår». Vi kan arbeide for å utvikle en «økumenisk spilleliste», og styrke overgangen fra konfirmantundervisning til ungdomsmiljøet - de må lære «kodene». Vi må jobbe med å gjøre ungdom trygge når de beveger seg i andre sammenhenger. Vi trenger å bli eksponert for andre trosuttrykk, og ha fokus på hvordan vi mellom pastorer og prester lokalt kan snakke om de vanskelig samtalene med bakgrunn i de gode erfaringer fra NKR samtalene om likekjønnet samliv i 2015 - 2017

I forlengelsen av samtalen med bakgrunn i rapporten, inviterte styret professor Terje Hegertun ved MF vitenskapelige høyskole for å innlede rundt tema «Økumenikken i dag: Går vi mot en økumenisk vinter?». Hegertun tok utgangspunkt i en kronikk han hadde skrevet i avisen Vårt Land.

Terje Hegertun mente selv at vi ikke går mot noen «økumenisk vinter», men så samtidig noen utfordringer for økumenikken fremover, blant annet at den må bli mer lokal, og at man lokalt løfter blikket globalt

At økumenikk er viktigere enn noen gang erfarer vi i både det lokale, nasjonale og globale. Kirkene kan gjøre en forskjell og vi trenger hverandre. Vi trenger å stå sammen og hente styrke i hverandre. I en tid med økt polarisering, hvor flere opplever at toleranseforståelsen innskrenkes har kirkene og andre religiøse aktører en viktig oppgave som brobygger. Vi skal jobbe for inkluderende fellesskap i kirkene, og bidra til inkludering i samfunnet, både lokalt og

nasjonalt. Vi skal være med å skape åpne møteplasser, utvikle former for et kvalifisert multilateralt dialogarbeid rundt teologiske spørsmål med betydning for kirkens enhet og jobbe med fortolkning og lede økumeniske teologiske prosesser.

Taushetsplikt og avvergeplikt

«Hvilken plikt og mulighet har trossamfunn til å avdekke og følge opp omsorgssvikt og vold mot barn og unge sett ut fra et juridisk perspektiv?» Dette, og erfaring med noe ulike praksis og forståelse var utgangspunkt for styresamtale knyttet til taushetsplikt, avvergeplikt og meldeplikt i trossamfunnet. Utfallet av samtalen var at NKR i samarbeid med andre har oversendt en henvendelse til barne- og familiedepartementet med ønske om et møte for å klargjøre dagens regler om taushetsplikt for trossamfunn. Barne- og familieministeren kalte på bakgrunn inn til et møte hvor generalsekretæren representerte NKR.

Der er også etablert en arbeidsgruppe med representanter fra Stine Sofie Stiftelse, Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, VAKE, Pinsebevegelsen og NKR som følger dette opp videre på vegne av tros- og livsynsfeltet.

Møte med statsråden

I mai møtte styret barne- og familieminister Kjersti Toppe.

I forlengelsen av møtet uttalte generalsekretær Erhard Hermansen: «- Vi er veldig glade for den gode samtalen med statsråden. Vi merker at vi har en statsråd som er med å løfte vårt arbeid, som viser en offensiv linje og et tydelig engasjement».

Statsråden på sin side berømmet Norges Kristne Råd sitt arbeid. Både at det jobbes konstruktivt og godt inn mot myndighetene, at det er en god tone i rådet, og ikke minst engasjementet for tiltak som motvirker utnyttelse, undertrykkelse og rasisme.

I samtalen med statsråden ble forståelsen av «kristen og humanistisk arv» i et flerreligiøst samfunn, løftet frem. Hvordan legge til rette for et livsynsåpent samfunn – og samtidig ta hensyn til at rundt 75 % av befolkningen tilhører en kristen kirke?

Andre tema som ble berørt var kirkenes rolle under pandemien, og koronakommisjonens rapport, den nye tros- og livsynssamfunnsloven, og uklarheter knyttet

Fra styremøte med barne- og familieminister Kjersti Toppe.
Foto: NKR

til diskrimineringsaspektet i forhold til rapporteringen til statsforvalteren, og halveringen av skattefradrag for frivillige gaver og utfordringer dette gir kirkesamfunnene.

Styret uttrykte seg svært positivt om møtet og håper det kan legges til rette for årlige møter med statsråden.

Kirkeledermøte: Kirken som samfunnsbyggende kraft

Styreleder i Norges Kristne Råd, Berit Hagen Agøy, innledet årets kirkeledermøte med å si at når de kristne verdiene er felt ned i grunnloven, og vi nå har en ny tros-samfunnslov på plass, så er det vår opp-gave som kristne å fylle intensjonen om et livssynsåpent samfunn.

– Vi er enige om det grunnleggende, og så er det mye vi er uenige i – men som vi snakker om på en skikkelig måte, sa hun og satte med det et godt klima for møtet.

«Innenfra-blikk»

Flere interessante innlegg fulgte. Øystein Gjerme, daglig leder Pinsebevegelsen, åpnet med et «innenfra-blikk» på kirken som samfunnsbygger – hvordan kirkene kan være en samfunnsbyggende kraft, og hvordan kristne ved sitt liv og sine handlinger kan være med å prege verden i dag, men også utfordringer man møter på.

Tonie Elisabeth Steffensen, bydiakon Tønsberg domkirkemenighet, pekte på noen av disse utfordringene – som blant annet omstendelige søknadsprosesser.

– Det blir ofte noen skritt fram – noen tilbake, sa hun og fortsatte: – «Men sånn er det i kirken». Vi gir ikke opp.

Odd Magnus Venås, pastor Norkirken, Molde, trakk frem en annen stor utfordring de møter når de tar kontakt med et genuint ønske om å bidra i bybildet – som ved f.eks. tilby rydding av parker og ved å arrangere aktiviteter for alle.

– Folk tror vi har skjult agenda, der vi har et genuint ønske om å ville bidra. Det gjør at vi ofte møtes med en ofte ganske tydelig skepsis, sa Venås.

«Utenfra-blikk»

En av de som skulle ha et «utenfra-blikk» var Statsforvalter i Oslo og Viken, Valgerd Svarstad Haugland. Hun presiserte muntert at hun egentlig var «innenfor» i dette fora.

Svarstad Haugland tok opp aktuelle saker og slo fast at religionsfriheten er vid, men at de er særlig opptatt av at barns sunnhet og trygghet står sentralt i forvaltningen av Trossamfunnsloven. Barn skal ikke lide overlast.

Hun takket også kirkene for at de er med å bygge samfunnet, for den innsatsen som gjøres både for barnefamilier, barn og unge, eldre og enslige. Og hun anbefalte trossamfunnene å fortelle om hva de gjør og vise den positive effekten all virksomheten har og den frivillige innsatsen som ligger i det.

– Det positive kirkene gjør sparer samfunnet for store summer, sa hun.

Den andre med «utenfra-blikk» var Stian Slotterøy Johnsen, generalsekretær i Frivillighet Norge.

– Det er over 100.000 frivillige organisasjoner i dette landet, og frivilligheten yter totalt en verdiskapning tilsvarende 5 milliarder kroner per år, sa Slotterøy Johnsen.

Han oppfordret også til å synliggjøre det viktige arbeidet som gjøres i kirker og trossamfunn, og benytte Frivillighetens år 2022 til å sette fokus på dette.

Prosjektleder i NKR, **Kjetil Sigerseth**, avrundet dagen ved tematisk blikk på prosjektet Kirke på nye måter.

Nyeste medlem berømmer den gode og åpne tonen

Rundt 75% av Norges befolkning hører til et kristent trossamfunn. **24 av dem er medlemmer** i Norges Kristne Råd. Nyeste tilskudd på medlemslisten er **Brunstad Christian Church (BCC)**. Styreleder og informasjonsansvarlig, Berit Hustad Nilsen, mente kirkeledermøte i Norges Kristne Råd fikk fram noe om verdien disse utgjør i det livssyns åpne samfunnet.

Hun fortalte at tema for kirkeledermøte- «kirken som samfunnsbyggende kraft» – er noe hun virkelig brenner for at blir satt på dagsorden.

– Tro er sentralt i mange menneskers liv. Trossamfunn som fremmer en sunn og trygg tro er en del av løsningen på samfunnets utfordringer, ikke en del av problemet.

Hun noterte seg også at Statsforvalter Svarstad Haugland var ekstra oppmerksom på barnas ve og vel i kirkene, et tema hun er opptatt av.

– Jeg tror kirkene må følge hennes oppfordring, å bli enda flinkere til å synliggjøre alt det gode arbeidet som gjøres for barn og ungdom, og ikke minst bør vi synliggjøre hva det betyr å ha forbilder og omsorgspersoner som selv lever det livet Jesus ba oss om å dele videre. Det er jo livet som er menneskenes lys.

Lokaløkumenikk og rapportlansering

Lansering av rapporten «Kirkene sammen i enhet og mangfold»

I januar lanserte Nordic Navigation rapporten «Kirkene sammen i enhet og ulikhet: En studie av holdninger til lokalt økumenisk samarbeid i Norge» på bestilling fra Norges Kristne Råd (NKR). Målet med rapporten var å få bedre kunnskap om lokaløkumeniske forhold, eksempelvis:

- Kontakt mellom kirker og deltakelse felleskirkelig samarbeid
- Hvilke aktiviteter det samarbeides om
- Holdninger til samarbeid og begrunnelse for å delta
- Hvordan arbeid organiseres og evalueres
- Kjennskap til Norges Kristne Råd

Målgruppen for studien var menighetsledere i NKR sine kirkesamfunn, herunder hovedprest/pastor i alle menigheter samt styreleder/menighetsrådsleder/eldsterådsleder i alle menigheter. I alt mottok 2502 menighetsledere undersøkelsen, hvorav 905 svarte på den. Det gir en svarprosent

på 36,2. Det ble også foretatt dybdeintervjuer i tillegg til tre fokusgrupper med 13 deltakere fordelt på åtte kirkesamfunn som arbeidet og gav innspill til innholdet i rapporten.

Hovedfunnene i rapporten var i stor grad positive. Det virker å være høy deltakelse på felleskirkelige arrangement i Norge, 81% av de spurte sa at de hadde deltatt på en økumenisk aktivitet de siste tre årene. Videre oppgav 71% at de opplever felleskirkelig arbeid som velfungerende, mens 97% sier det er viktig å ha kontakt med menigheter fra andre kirkesamfunn. 93% sier at felleskirkelige arbeid er viktig. Generelt hersker det en holdning om at «man får utrettet mer sammen enn alene». Verdien av «å ta en kopp kaffe» ble også løftet opp som viktig. Når man kjenner hverandre, er det lettere å stå sammen på tvers av konfesjoner og i møte med felles utfordringer.

Samtidig ble potensielle utfordringer også belyst. Man ser blant annet at noen teologiske spørsmål og etiske problemstillinger skaper distanse mellom ulike kirkesamfunn, deriblant spørsmålet om likekjønnet samliv og forståelse av Israel og Palestina. Noen steder har derfor en slags allianse-økumenikk oppstått hvor man finner sammen i ulike grupperinger heller enn å møtes i det større fellesskapet av kirker. Et direkte uttrykk for dette er at man har utarbeidet såkalte fellesdokumenter/felleserklæringer enkelte steder som definerer bort samarbeid med noen kirkesamfunn på bakgrunn av hva som står i dokumentene. Det er heller ikke alltid lett å bli enige om hva felleskirkelig arbeid skal innebære.

Sindre Olafsrud fra Nordic Navigation presenterer kartleggingen for rapporten.
Foto: Gjermund Øystese, NKR

Bilde fra fellesgudstjeneste i OKS Romerikskirken

Det ble videre identifisert fire områder som kan styrke lokaløkumenisk arbeid:

- Identifiserte muligheter for økt samarbeid/styrke lokaløkumenisk fellesskap
- Diakonale initiativ
- Dialogarbeid / konfliktforebyggende arbeid
- Fellesarrangementer

Rapporten ble godt mottatt og har blitt brukt som utgangspunkt for gode og konstruktive samtaler både i styret til NKR og på lokaløkumeniske samlinger. Her har man samtalt om hva som styrker lokaløkumenisk samarbeid, samt hva som hindrer slikt arbeid. Man har også snakket om hvordan man tar dette videre og utkrystallisert noen spesifikke utfordringer som NKR vil arbeide med i årene fremover. Samtidig må vi med utgangspunkt i rapporten spørre oss selv: Hvilken rolle skal NKR ha i tiden framover? Er det noe som må endres i måten vi jobber på i møte med funnene fra rapporten?

I styret ble viktigheten av å sette rapporten på dagsorden i alle ledende organer i medlemskirkene løftet frem, at dette kan være tema for både lokale og nasjonale samlinger. Vi skal oppmuntre lokalmenighetene til å be for hverandre og hjelpe dem til å ta i bruk våre ressurser, og samtidig lede dem til å se hva det lokaløkumeniske arbeidet kan bli.

Vi oppmuntrer menigheter lokalt til å ta med de gode erfaringer de har gjort seg til nasjonalt nivå, som utgangspunkt for konstruktive samtaler rundt samme bord, at man deler troshistorier med hverandre på tvers av kirkesamfunn – uten for stramme rammer. Vi skal også jobbe mot utenforskap. At språket må gå fra «de» må bli «oss». Vi må jobbe med å gjøre ungdom trygge når de beveger seg i andre sammenhenger. Vi trenger å bli eksponert for andre trosuttrykk, og ha fokus på hvordan vi mellom pastorer og prester lokalt kan snakke om de vanskelige samtalene med bakgrunn i de gode erfaringer NKR gjorde seg under samtalene om likekjønnet samliv i perioden 2015 – 2017.

At økumenikk er viktigere enn noen gang erfarer vi i både det lokale, nasjonale og globale. Kirkene kan gjøre en forskjell og vi trenger hverandre. Vi trenger å stå sammen og hente styrke fra hverandres fellesskap. I en tid med økt polarisering, hvor flere opplever at toleranseforståelsen innskrenkes har kirkene og andre religiøse aktører en viktig oppgave som brobyggere. Vi skal jobbe for inkluderende fellesskap i kirkene, og bidra til inkludering i samfunnet, både lokalt og nasjonalt. Vi skal være med på å skape åpne møteplasser, utvikle former for et kvalifisert multilateralt dialogarbeid rundt teologiske spørsmål med betydning for kirkens enhet og jobbe med fortolkning og lede økumeniske teologiske prosesser.

Generalforsamling i Kirkenes Verdensråd

Fra 31 august til 8 september ble den ellefte generalforsamlingen i Kirkenes Verdensråd avholdt i Karlsruhe, Tyskland.

4000 kristne kom sammen til den tyske byen Karlsruhe for den 11. forsamlingen av Kirkenes Verdensråd (KV), den første i Europa siden Uppsala i 1968. Den norske delegasjonen bestod av medlemmer fra fem av Norges Kristne Råd sine medlemskirker og to tilsluttede økumeniske organisasjoner. Til sammen deltok rundt 30 fra Norge under generalforsamlingen.

Temaet for arrangementet var «Kristi kjærlighet beveger verden til forsoning og enhet».

Målet med generalforsamlingen

Forsamlingen er det øverste lovgivende organet for KV. Det møtes for å gjennomgå politikk og praksis, samt foreta utnevnelser til ulike posisjoner i Verdensrådet. Det utnevnes en sentralkomité med 150 medlemmer for å tjene som det viktigste beslutningsorganet i KV mellom gene-

ralforsamlingene som tar plass hvert 8 år. Sentralkomitéen er ansvarlig for å gjennomføre vedtakene gjort av forsamlingen, gjennomgå og føre tilsyn med KV-programmene og administrere KV sitt budsjett.

Noen av de norske kirkelederne som deltok på generalforsamlingen til Kirkenes Verdensråd under åpningsdagen. Foto: Gjermund Øystese, KV

Kirkenes respons på de globale utfordringene

Generalforsamlingen diskuterte globale utfordringer som mange av delegatene

Generalsekretær Hermansen sammen med representanter fra kirkene i Ukraina. Foto: Gjermund Øystese, KV

Den norske delegasjonen samlet på generalforsamlingen til Kirkens Verdensråd.

Foto: Gjermund Øystese, KV

møter i det daglige. Her delte representanter fra kirker over hele verden sine synspunkt og tanker.

Den ellefte generalforsamlingen utstedte fire offentlige uttalelser som uttrykte bekymring og foreslo måter å møte noen av verdens største utfordringer på:

“Den levende planeten: søker et rettferdig og bærekraftig globalt samfunn.”

Denne uttalelsen reiser en stadig mer presserende røst av bekymring og krav om handling. “Kristi kjærlighet kaller oss til dyp solidaritet og en søken etter rettferdighet for de som har bidratt minst til denne nødssituasjonen, men som lider mest; fysisk, eksistensielt og økologisk,” heter det i uttalelsen.

I uttalelsen oppfordrer generalforsamlingen alle medlemskirker og økumeniske partnere rundt om i verden til å vie klimakrisen den oppmerksomheten som en krise av slike dimensjoner fortjener, både i ord og handling. Samtidig må vi forsterke vår innsats for å kreve nødvendig handling fra

våre respektive regjeringer innen den nødvendige tidsrammen for å begrense global oppvarming til 1,5°C-målet og for å møte vårt historiske ansvar overfor fattigere, mer sårbare nasjoner og samfunn.

«Tingene som skaper fred; flytte verden til forsoning og enhet.»

Denne uttalelsen krever en fornyet forpliktelse til fred. Uttalelsen anerkjenner behovet for «fornyset dialog innenfor den økumeniske bevegelsen», og bekrefter sterkt «KV og dets medlemskirkers forpliktelse til fredsskaping gjennom interreligiøs dialog og samarbeid på alle nivåer», og oppfordrer til en global våpenhvile.

“Krig i Ukraina, fred og rettferdighet i den europeiske regionen.”

I uttalelsen fordømmer generalforsamlingen den ulovlige og uforsvarlige russiske invasjonen av Ukraina og fornyer oppfordringen om våpenhvile samt umiddelbar tilbaketrekning av russiske tropper. Uttalelsen appellerer “til alle parter i konflikten om å respektere prinsippene

i internasjonal humanitær rett ... spesielt med hensyn til beskyttelse av sivile og sivil infrastruktur, og for human behandling av krigsfanger." Den bekrefter sterkt at krig er uforenlig med Guds natur. Samtidig belyser ikke uttalelsen bare krigen i Ukraina, men den løfter også opp migrasjon, fremmedfrykt og rasisme i en sammenheng. Europas dobbeltmoral ble understreket, det at man nærmest gir fast-track til ukrainske flyktninger på den ene siden, mens vi stenger grensene for flyktninger fra andre land i verden på den andre siden.

«Søker rettferdighet og fred for alle i Midtøsten»

Forsamlingen hørte de mange bønner fra Det hellige lands kirkeledere angående økende trusler, krenkelser, begrenset tilgang til steder for tilbedelse og angrep fra radikale.

Uttalelsen bekreftet Israels rettmessige plass i fellesskapet av nasjoner, og anerkjenner landets legitime sikkerhetsbehov. Samtidig anerkjenner den palestinerne rett til selvbestemmelse. Den er tydelig på at den israelske okkupasjonen av de palestinske områdene siden 1967 er ulovlig ifølge internasjonal lov, og at bygging og utvidelse av bosetninger i de okkuperte områdene må ta slutt med umiddelbar virkning.

Norsk deltakelse

Jarle Skullerud, synodeleder i Den Evangelisk Lutherske Frikirke forteller at det er viktig at kristne fra hele verden og fra ulike kirkesamfunn møtes til samtaler og felles gudstjenesteliv.

– Vi blir rikere av å ta del i hverandres former for tros- og gudstjenesteliv. Det er sterkt å oppleve fellesskap på tross av store forskjeller i livssituasjon og engasjement i ulike saker, sier han, og legger til, – Jeg opplevde igjen møter med trossøsken fra svært ulike tradisjoner og kulturer som trosstyrkende, inspirerende og positivt utfordrende.

Biskop Ingeborg Midttømme i Den norske kirke satt i komitéen som utformet hovedbudskapet og hun ble også valgt inn i sentralkomitéen for den neste åtte årene. Hun snakker om håpet i en urolig verden. – Vi har løftet fram at det er håp for verden, men at det er et stort arbeid vi må gjøre i fellesskap for at verden skal bli et mer rettferdig sted med håp for alle. Kristi kjærlighet beveger oss, men da må vi la oss bevege – og vi må stå sammen!

Hovedbudskapet fra generalforsamlingen ble «Vi er alle kalt gjennom Kristi kjærlighet til omvendelse, forsoning og rettferdighet i møte med krig, ulikhet og synd mot skaperverket».

Ny giu i økumenisk ungdomsarbeid

Under følger tre artikler om ulike økumeniske ungdomssamlinger. Det har tidligere blitt ytret ønske om å styrke denne satsningen fra Norges Kristne Råd sin side, noe som har blitt fulgt opp gjennom året. Denne satsningen ble forsterket av den økumeniske ungdomssamlingen i forbindelse med generalforsamlingen til Kirkenes Verdensråd i Karlsruhe i august/september. Den norske delegasjonen talte syv ungdommer fra fire ulike kirkesamfunn. I det hele tatt kan det sies å være en positiv utvikling i fokus på ungdom og økumenikk med svært gode tilbakemeldinger fra de ulike samlingene.

Økumenisk ungdomssamling i Oslo

I mars 2022 ble det avholdt en økumenisk ungdomssamling i Oslo. Hovedmålet med samlingen var å gi ungdommer fra ulike kirkesamfunn en møteplass og skape nettverk på tvers av konfesjoner i Norge. Vi ønsket å gi ungdommene muligheten til å bli kjent med bredden i kirke-Norge, både i ungdomsarbeidet og arbeidet ellers i kirkene. I tillegg var dette en samling som også dannet grunnlaget for deltakelse fra ungdommer på generalforsamlingen til kirkenes verdensråd som ble holdt i Karlsruhe i august/september.

På samlingen var deltakerne med på kirkevandring i fire ulike menigheter i Oslo. Her fikk man bli kjent med Trefoldighetskirken (Den norske kirke), Hellige Olga menighet (Russisk ortodoks), Filadelfia (Pinsebevegelsen) og St. Olav (Den katolske kirke). Videre fikk deltakerne stifte bekjentskap med Global uke og problematikken knyttet til moderne slaveri. Blant annet fikk de delta i et helt nytt drama som er utviklet spesielt inn mot unge. Så ble det snakket om migrasjon og ungdomsarbeid gjennom Kulturkræsj ved Thaku Lian og Kjell-Einar Mong Granholt. Samlingen fikk gode tilbakemeldinger fra deltakerne, og flere av dem ble med som

deltakere på Ecumenical Youth Gathering i forkant av Kirkenes Verdensråd sin generalforsamling i Karlsruhe i august/september.

Ecumenical Youth Gathering – EYG (Pre-assembly for generalforsamlingen til Kirkenes Verdensråd)

I fem dager (26-31 august 2022) var 7 ungdommer fra fire ulike kirkesamfunn i Norge (Den norske kirke, Pinsebevegelsen, Frikirken og BCC) samlet i Karlsruhe i Tyskland sammen med 400 ungdommer fra resten av verden. Anledningen var økumenisk ungdomssamling som pre-assembly for generalforsamlingen regi av Kirkenes Verdensråd.

Den norske ungdomsdelegasjonen til EYG. Foto: Gjermund Øystese, KV

Ungdommene fra Norge fikk gjennom disse dagene delta på et omfattende program med workshops, paneldebatter og samtaler, kulturelle eventer og sosiale aktiviteter. Hver dag hadde et nytt tema som en skulle gå gjennom og diskutere. Disse temaene varierte fra det å feire gavene i fellesskapet til urettferdighet, forsoning og enhet i de ulike fellesskapene. Man diskuterte store spørsmål knyttet til teologi, klima- og miljø og krig- og konflikt.

Det ble gitt mye rom for refleksjon, som dannet grunnlag for panelsamtaler og refleksjoner rundt tema som «Visiting wounds», hvor man snakket om kirkens rolle i undertrykkelse, kolonisering og andre såre og vonde erfaringer gjennom historien og frem til i dag. Videre hadde man tema som «Transforming injustices - Reconciliation» hvor en snakket om å ta eierskap, og gjøre gode valg, samt ta ansvar for, gjøre rett og be om tilgivelse overfor de sår vi har skapt, som enda puster og trenger tid for å gro. Samlingen ble avsluttet med temaet «Resorting wholeness in the creation» hvor man diskuterte rundt muligheter for å ta ansvar og finne gode løsninger for at vi som mangfoldige kirkesamfunn med ulike praksiser skal kunne leve sammen i harmoni.

Til ble det utarbeidet et fellesdokument som ble brukt videre på generalforsamlingen til Kirkenes Verdensråd. De norske deltakerne gav uttrykk for at de var overordnet veldig godt fornøyd med samlingen.

Samtidig må det nevnes at flere av de norske ungdommene reagerte på mangelfulle demokratiske prosesser og konsolidering på EYG. De mente at mange av sakene allerede var ferdig utarbeidet og at det var lite rom for nye innspill, samtidig var det et oppfattet inntrykk at man bare automatisk skulle godkjenne fellesdokumentet som gikk til generalforsamlingen. I tillegg mente flere av ungdommene at det var for lite ungdomsdeltakelse på selve generalforsamlingen til Kirkenes Verdensråd. Dette er viktige innspill å ta med seg videre, særskilt fordi man i kirkene og i samfunnet som sådan er avhengig av at ungdommer engasjerer seg og blir tatt på alvor.

Under følger noen av tilbakemeldingene fra de norske ungdommene:

- «Det var en positiv erfaring å oppleve det internasjonale mangfoldet som var på EYG»
- «Veldig fin mulighet til å bli kjent med

andre ungdommer fra norske kirker, få kjennskap til ulike måter å være kirke på og vise gjensidig respekt for hverandres arbeid»

- «Verdens problemer kommer tett på – selv om det ikke egentlig er positivt, så gjorde det inntrykk å møte folk som selv var på flukt på grunn av krigen i Ukraina»
- «Det å ha vært samlet med så mange brødre og søstre og vite at alt dette er godt, har gitt meg noe jeg enda ikke helt klarer å sette ord på. Det har vært helt magisk, og jeg er utrolig takknemlig for denne muligheten»

EYCE – Ecumenical Youth Council in Europe – Generalforsamling i Oslo, November 2022

Den 44 generalforsamlingen til Det europeiske ungdomsrådet som ligger under Kirkenes Verdensråd ble avholdt i Oslo (03-06 november 22) Dette er et møte som finner sted hvert andre år, og som danner grunnlaget for hvilket fokus ungdomsorganisasjoner fra ulike kirkesamfunn mener at Kirkenes Verdensråd bør ha. Man jobber med en hel rekke tematikker som opptar ungdom og ungdommers rolle i den økumeniske bevegelsen.

EYCEs medlemsorganisasjoner melder generelt om de samme trendene som man ser for økumenisk arbeid i Europa. De har mindre midler enn før, færre ressurser, men likevel et ønske om at dette arbeidet skal ta seg opp da man ser viktigheten særlig når det kommer til barn og unge. Flere melder om at man ser et økt og langvarig engasjement hos unge etter deltakelse på internasjonale, økumeniske arrangement. Det er et sterkt ønske om at man skal få til aktiviteter i EYCE igjen slik som man gjorde før, hvor aktivitetene varte i en ukes tid med unge tilreisende fra hele Europa.

Nettverk for kvinnelige kirkeledere

Gjennom nettverk for kvinnelige kirkeledere arbeider Norges Kristne Råd med å fremme kvinnelig lederskap i kirkene. En av de som har hatt stor glede av nettverket er nestleder i Frikirken, Anne Mari Schiager Topland.

- Det viktigste for meg med nettverket for kvinnelige kirkeleder er å finne et «sisterhood», sier hun.

Da er vi fra forskjellige sammenhenger og har forskjellige tanker, erfaringer og meninger, men det er også flere likhetspunkter.

På nettverkssamlingene blir vi lyttet til, vi kan reflektere over lederskap og maktforhold sammen, vi kan speile hverandre, og vi kan vokse sammen, sier hun, og legger til, - så for meg som en av de første som trer inn et slikt lederskap i Frikirken har dette vært helt nødvendig for meg.

Dette året har det vært litt færre samlinger og det har ikke vært ekstern veileder eller en definert leder, og det har kanskje gjort at samlingen ikke er like «to the point» og kan lett bli en prategruppe og hvor det faglige ikke er like dominerende. Det har vært et savn, sier hun, og håper derfor at de igjen kan hente inn ekstern veileder til nettverket.

Schiager Topland sier det er godt å ha et sted hvor som forplikter oss konfidensielt. Hvor vi kan løfte frem vanskelig tematikk, som ikke vi kan snakke offentlig om, og hjelp til å ta gode valg.

Hun kan derfor ikke gå konkret inn på hva de har tatt opp i nettverket. Men hver gang de møtes deler de noen «caser» fra egen lederpraksis, og de har en runde hvor alle kommer til ordet, og lar den ene historien få mere plass, som de skjønner er mest lærerik for dem alle og mest presserende. -Det har vært veldig nyttig, sier hun.

Ny bønnebok: For hele Guds folk

Under den økumeniske fredsgudstjenesten i Trefoldighetskirken, Arendal, ble det lansert ny bønnebok, «For hele Guds folk», med ukentlige bønner fra hele verden.

Det er biskop emeritus Atle Sommerfeldt i Den norske kirke som har lagt ned det omfangsrike arbeidet med å oversette bønnene. Den er utformet og utgitt i samarbeid med Norges Kristne Råd.

Generalsekretær Erhard Hermansen i Norges Kristne Råd intervjuet Sommerfeldt om bønneboken for fullsatt Arendal trefoldighetskirke under økumenisk fredsgudstjeneste, tirsdag.

– Sterk opplevelse i felles bønn

Da en fullsatt kirke leste ukens bønn i fellesskap for aller første gang, fikk Sommerfeldt en sterk opplevelse.

– En mangfoldig økumenisk fredsgudstjeneste var rette stedet å be bønner høyt. Jeg opplevde at bønner, som er

sterkt personlig, bar i et så stort rom og fellesskap. Det var en sterk opplevelse, sier Sommerfeldt.

Generalsekretær Hermansen innledet samtalen ved å si at «bønnen er selve hjertet i den økumeniske bevegelsen».

– Jesus ba om at vi – hans etterfølgere – alle måtte være ett. Når vi ber med og for hverandre, uttrykker vi vår enhet og kan føle Guds enhetsgave. Bønn støtter oss på vår vei mot en enhet som alle kan se, «slik at verden kan tro», sa Hermansen.

Bønnens globale kraftfelt

Sommerfeldt åpnet i intervjuet med å sitere presten og teologen Tor Aukrust, som i boken «Tilbake til det ukjente» (1981) skrev at: «Hvis bønner er en forbønn for

Biskop emeritus Atle Sommerfeldt presenterer den nye bønneboken sammen med generalsekretær Erhard Hermansen.
Foto: Gjermund Øystese

jorden, skaper den et vernende kraftfelt omkring jorden. Det vil si at bønnen bidrar til å forskyve maktbalansen på jorden».

– Da jeg leste det første gangen syntes jeg det lå litt fremmed. Men da jeg på 1980-tallet oppdaget Kirkenes Verdensråds felleskirkelige bønnekalender ga den meg opplevelsen av deltagelse i et slikt globalt – bønnens – kraftfelt – med de konkrete bønner knyttet til alle verdens land, sier Sommerfeldt.

Han fremhever hvordan bønnene satte fokus på områder og land som ellers fikk lite oppmerksomhet.

– Den hjalp meg ut av en selvcentrert og privatisert bønneform og minnet meg på mennesker, kirker og land som ellers var usynlig i medier og i kirkene.

Sjelden dybde

Sommerfeldt opplevde at bønnene fra disse kirkene og landene over hele verden ga ham et eksistensielt bønnespråk.

– Dette var noe jeg ikke fant så mye av i liturgi. Det hadde en dybde jeg sjelden opplevde i frie bønner i ulike kirkelige tradisjoner. Og takkebønnene fostret frimodighet til å tørre å se begivenheter i samfunnet med troens øyne, til å styrke tilliten til at Gud holder på hele tiden for å sikre vår overlevelse.

Bønnene er til for alle

Sommerfeldt mener det var et perfekt sted å lansere bønneboken på en økumenisk gudstjeneste.

Exit korona

Etter nesten to år med strenge tiltak var det hele plutselig over. Da hadde Norges Kristne Råd sørget for nærmere femti oppdateringer av smittevernveiledere for «gudstjenester og kirkelig handlinger» og «aktiviteter for barn og unge». Staben hadde gitt bistand og veiledning i forhold til praktisk gjennomføring av arrangement, hvordan medlemskirkene kunne benytte seg av ulike offentlige støtteordninger, lagt tilrette for nasjonale arrangement og utviklet nødvendige ressurser for medlemskirkene, og hatt regelmessige møter med myndighetene for å diskutere endringer og konsekvenser

Og midt i alt dette virket det som om myndighetene hadde glemt hvilken rolle tros- og livsynssamfunn spiller i dette, og hvilken beskyttet rett trosfriheten er.

I alle fall, i Koronakommisjonens første rapport ble tros- og livsynssamfunn knapt nevnt, dette på tross av at trosfriheten er menneskerettslig beskyttet. Dette ble grundig påpekt av Norges Kristne Råd, sammen med en rekke andre aktører på tros- og livsynsfeltet.

Med dette bakteppet var det forventet at Koronakommisjonens andre rapport grundig berørte behandlingen av tros- og livsynssektoren, og at den også tok med noen av læringspunktene som ble gitt i høringsvar til den første rapporten. I stedet var kommisjonens rapport fullstendig uten henvisning til tros- og livsynssektoren.

Dette har dessverre vært med på å styrke inntrykket av at myndighetene ikke ser hvilken grunnleggende betydning tro- og livsyn har i menneskers liv generelt, og det rettslige vernet trosfrihet har spesielt.

Kirkenes rolle under pandemien

Rundt 75 % av Norges befolkning er medlem i et kirkesamfunn tilknyttet NKR. Mange benytter seg av det mangfoldet av aktiviteter kirkene tilbyr, med et bredt tilbud til barn og unge, ensomme, eldre, utsatte grupper og øvrige deler av befolkningen. Kirkene legger til rette for gudstjenester, dåp og vielse, og samfunnsviktige tjenester som å forrette begravelser og bisettelser.

Vi har sett hvordan sårbare grupper ble spesielt hardt rammet av pandemien.

Illustrasjonsfoto:
Gjermund Øystese, NKR
Statist: Naomi Curwen,
Misjonskirken Norge

Generalsekretær Erhard Hermansen hilser på stortingspresident Masud Gharakhani (Ap). Foto: NKR

Kirkene har derfor vært en viktig ressurs som har bidratt til å hjelpe mennesker som kjenner på utfordringer. Under pandemien har folkehelsen blitt utfordret, og vi vet at kirkens fysiske nærvær i mennesker liv kan bidra til økt livskvalitet.

Kontakten med myndighetene

Da kirkebygg ble stengt i mars 2020 representerte det en statlig inngripen vi tidligere ikke har opplevd. Smitteverniltakene la store begrensninger på kirkene over hele landet. Menighetene fulgte lojalt de pålegg og anbefalinger, og hadde samlet sett svært få smittetilfeller knyttet til disse.

NKR stod på vegne av kirkesamfunnene i Norge for den kontinuerlige kontakten med myndighetene og sikret at det forelå rett informasjon til rett tid, samt smittevernveiledere som var oppdaterte i tråd med myndighetenes forskrifter og anbefalinger. En egen koordineringsgruppe bestående av representanter fra NKR, Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, Den norske kirke og Muslimske dialognettverk ble nedsatt og hadde i tillegg, og særlig fra november 2020, jevnlig kontakt med myndighetene, - interne koordineringsmøter for tros- og livssynssektoren.

Wiersholm-rapporten

På bestilling fra Norges Kristne Råd, Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL), Den norske kirke, Muslimske dialognettverk, Oslo katolske bispedømme og KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter, utarbeidet advokatfirmaet

Wiersholm høsten 2021 en utredning om myndighetenes begrensninger i tros- og livssynsfriheten under covid-19-pandemien. Denne rapporten konkluderer med at det var flere begrensninger på trosfriheten under pandemien, at det er usikkert hvorvidt disse var nødvendige og forholdsmessige, at det var manglende begrunnelser fra myndighetene knyttet til arrangementsbegrensningene, og at vilkåret om fastmonterte seter fremstår både noe vilkårlig og noe urimelig. Wiersholm-rapporten ble sendt Koronakommisjonen da det ble bestemt at denne skulle utarbeide en rapport nummer to, sammen med et tilbud om å møte kommisjonen. Som tidligere nevnt er tros- og livssynssektoren ikke nevnt i rapporten, og sektoren fikk heller ikke møte kommisjonen.

Wiersholms vurderinger og konklusjoner er i hovedsak som følger:

- *Arrangementsbegrensningene i tilknytning til covid-19-pandemien har tidvis medført sterke begrensninger i muligheten til å uttrykke og utøve sin religion i fellesskap med andre og til å ta del i religiøse seremonier mv. Begrensningene utgjør inngrep i religionsfriheten.*
- *Inngrepene oppfyller vilkårene om tilstrekkelig hjemmel i lov og legitimt formål. Det er mer usikkerhet knyttet til spørsmålet om inngrepene er nødvendige og forholdsmessige.*
- *Det skal mer til for å anse arrangementsbegrensninger i begynnelsen av pandemien, som i stor grad behandlet alle*

offentlige arrangementer likt, som uforholdsmessige. Det er nærliggende at eksempelvis stenging av gudshus i begynnelsen av pandemien lå innenfor myndighetenes vide skjønnsmargin (forhold 1 over).

- Ved innstrammingen av nasjonale smitteverntiltak i november 2020, åtte måneder inn i pandemien, fikk arrangementer uten fastmonterte seter langt strengere antallsbegrensninger enn arrangementer med fastmonterte seter. Dette rammet i stor grad trossamfunnene hardt (forhold 2 over). Begrensningene medførte at gjennomføringen av religiøse arrangementer i årets to første måneder ble vesentlig vanskeligjort, om ikke umulig, fordi grensen da var satt så lavt som 10 deltakere. På samme tid kunne arrangører med fastmonterte seter ha 200 deltakere. I tillegg var det flere steder gitt egne strenge arrangementsbegrensninger gjennom lokale forskrifter, som i Oslo kommune, som styrker inngrepets belastende karakter.
- Vilkåret om fastmonterte seter fremstår både noe vilkårlig og noe urimelig, etter som arrangementer med et særlig rettslig vern, slik som religiøse arrangementer, kom svært dårlig ut til forskjell fra enkelte andre arrangementer.
- Regelen om fastmonterte seter ble ikke sendt på høring og dens begrunnelse etterlater spørsmål. Det fremstår usikkert om, og i så fall i hvilken grad, myndighetene hadde hensyntatt og vurdert forholdet til religionsfriheten, herunder inngrepets forholdsmessighet. Dette til tross for at kravet ble innført på et tidspunkt der myndighetenes skjønnsmargin er mindre og det stilles større krav til myndighetenes begrunnelse og vurderinger.
- Det mangler i stor grad skriftlige vurderinger og begrunnelser fra myndighetene i tilknytning til arrangementsbegrensningene. Svakheter ved prosessen som ligger til grunn for et menneskerettslig inngrep, er av betydning i forholdsmessighetsvurderingen.
- Det forelå tilsynelatende andre, mer

lempelige alternativer til inngrepet som bedre kunne ivaretatt religionsfriheten samtidig som hensynet til smittevern ble ivaretatt, slik som et avstandskrav mellom deltakere. Dette er til dels illustrert ved den senere endringen fra "fastmonterte seter" til "faste, tilviste plasser".

- Det er følgende flere momenter som taler for at inngrepet i religionsfriheten – som antallsbegrensningen på 10 personer for arrangementer uten fastmonterte seter representerte – ikke har oppfylt kravet til nødvendighet og forholdsmessighet.

I vårt hørings svar skrev vi: Sammen med blant annet journalistikk og politisk virksomhet, er religionsfrihet en beskyttet rettighet. Retten til å utøve sin tro, er også retten til å utøve sin tro «sammen med andre». Tro er personlig, men ikke privat. Religionsfrihet og muligheten for å utøve religion, individuelt og sammen, er en konstitusjonelt beskyttet rett som ikke må begrenses uten ekstraordinære grunner, og ikke være i kraft lenger enn absolutt nødvendig. At kommisjonens andre, og nok en gang omfattende rapport, ikke omtaler inngrep knyttet til tros- og livssynssamfunn opplever vi som en grov innsnevring av hvordan korona og koronatiltakene har påvirket en viktig samfunnssektor.

Koronautvalgets rapport burde ha inkludert spørsmål som: Hva betyr nedstengningen av tros- og livssynssamfunnene for enkeltmenn, kvinner, for menigheter og foreninger og for religions- og livssynsfrihetens kår i landet? Tapte fellesskap, begrenset religionsutøvelse og mindre mening i tilværelsen. Ungdom har ikke kunnet invitere storfamilien til konfirmasjonsfest og barn har gått glipp av fritidsaktiviteter, for å nevne noe. Det har også begrenset tros- og livssynssamfunnenes mulighet til å spre informasjon og kunnskap om smitteverntiltak til sine medlemmer, ansikt til ansikt, på et mangfold av språk. Rapporten burde vurdert og analysert konsekvensene av tiltakene på dette feltet.

Videre skrev vi: Det er viktig at utilsiktede konsekvenser av smitteverntiltak tas med i totalvurderingen. Tros- og livssynssektoren har kjent på smitteverntiltak som rammer skjevt, kun begrunnet i hva slags benk eller stol lokalet var utstyrt med. Vi har registrert at andre land med strenge smitteverntiltak, har gjort andre vurderinger for tros-samfunnene.

NKR har forståelse for myndighetenes anledning til å begrense tros- og livssynsfriheten ut fra hensynet til befolkningens helsesituasjon, men – og som også Wiersholm rapporten belyser savner vi en bedre redegjørelse om bruken av denne unntaksmuligheten i forhold til tros- og livssynsfriheten. Dette er en fundamental rettighet som bare kan innskrenkes om det er absolutt nødvendig. Folkehelse handler også om muligheten til å dele tro og fellesskap. Disse forholdene må avveies mot hverandre, noe vi mener myndighetene gjennom de to rapportene ikke har redegjort for.

Norges Kristne Råd har med bakgrunn i dette anbefalt myndighetene å bruke «Wiersholm rapporten – Notat om begrensinger i tros- og religionsfrihet under covid-19 pandemien» som et supplement i det videre arbeidet med å ta lærdom fra pandemihåndteringen.

Nye kriser vil komme

«Vi har måttet avgrense temaene våre ut ifra der vi tror det er mulig å hente læringspunkter for krisehåndtering for myndighetene og for samfunnet», var kommisjonens svar på spørsmålet «Hvorfor er ikke ivaretagelsen av tros-utøvelsesretten viktig nok til å påkalle Koronakommisjonens oppmerksomhet?»

Som paraplyorganisasjon for kristne kirker og trossamfunn i Norge lover et slikt svar ikke godt for fremtidens krisehåndtering sett med tros- og livssynssektorens øyne.

Nye kriser vil komme. Tros- og livssynssamfunn i Norge vil også da bidra til gode løsninger i samarbeid med myndighetene. Og med pandemierfaringene friskt i minnet vil vi, og forhåpentligvis også norske myndigheter, stille med et skjerpet blikk for begrensninger på religions- og livssynsfriheten.

Å få utøve sin tro eller sitt livssyn er en menneskerett. Når Koronakommisjonen unnlater å berøre inngrep knyttet til tros- og livssynssektoren, vitner det om en manglende forståelse av tros- og livssynsfrihetens særskilte rettsvern.

Koronautvalget

Senhøsten 2022 ble Norges Kristne Råd med flere innkalt til møte med Koronautvalget. De hadde «ved en tilfældighet» fanget opp at tros- og livssynssektoren ikke var «fornøyd» med. Sammen med utvalget, i møte og gjennom skriftlig dokumentasjon, ble vårt arbeid og håndtering av pandemien gjennomgang, sammen med de tilbakemeldinger som vi hadde gitt til Koronakommisjonen. Utvalget lovet at tros- og livssynssektoren ikke skulle bli glemte i utvalgets rapport. Det gjenstår å se.

Viktig lærdom

Tros- og livssynssektoren har lært svært mye under pandemien. Vi har erfart hvor belastende det er for våre medlemmer å ikke kunne oppsøke sine guds- og forsamlingshus. Vi har lært hvor raskt en menneskerettighet som tros- og livssynsfriheten kan bli skjøvet til side. Vi har også lært noe om hvilke ressurser vår samfunnssektor rommer, og hva vi kan utrette når vi står sammen. Dette er blant de læringspunktene kommisjonen kunne tatt med seg.

Vi mener den manglende evalueringen fra myndighetenes side knyttet til begrensningene på tros- og livssynsfeltet er alvorlig, og vi har gjentatte ganger henstilt myndighetene til å se både nytten og verdien av å foreta en slik evaluering i etterkant av kommisjonens andre rapport.

Nærmere tre millioner kroner til ulike tiltak

Sammen med andre på tros- og livsynsfeltet mottok Norges Kristne Råd nærmere tre millioner kroner ekstra over statsbudsjettet for 2022, fordelt på to tildeling. Dette var bidrag til å få aktivitet i gang etter pandemien, særlig knyttet opp mot «sårbare barne, unge og eldre», og som ekstra «julehjelp» ved inngangen til julen.

Fra Youtube-kanal til ferietilbud

Den første tildelingen på 2,25 millioner kroner, var midler som kunne «brukes nasjonalt eller lokalt, til digitale eller til fysiske arrangement i tråd med gjeldende smitteverntiltak». Dette kunne, skrev departementet for eksempel være samlinger, kurs, turer, samtalegrupper, konserter m.m., og vil i stor grad kunne bestemmes av tilskuddsmottakerne, som ser hvor behov og muligheter for tiltak er størst.

I dialog med departementet fikk vi en klar forståelse for at tildelingen og bruken av midlene kunne forstås anvendt bred, - her handlet det om å bistand for å få i gang aktiviteter etter pandemien.

Mesteparten av disse midlene har gått direkte til lokale, større og mindre tiltak i NKRs medlemskirker. Vi delte til sammen ut drøyt 1,3 millioner kroner i støtte til flere titalls prosjekter i fjorten av NKRs medlemskirke.

Dette var blant annet oppstart av en rekke nye tilbud, som youtube kanal for og med barn og unge. Det har vært teaterforestillinger, kurs, turer, ferietilbud for sårbare grupper, kirkeskyss for eldre, sommerfestivaler, leir, innkjøp av digitalt utstyr, ledersamlinger, julegrytekonsert, barne-, ungdom-, og familiesamlinger og musikkalshøstfest.

I tillegg har vi støttet TV-program som «Konvertitter» og «Hovedkontoret», og vi har gjennomført en rekke nasjonale arrangement, som nasjonal økumenisk ungdomssamling med bl.a «Kirkevandringer», Pinsefestival og i forbindelse med Russland sin invasjon av Ukraina, arrangert fredsgudstjenester og holdt webinarer. Ikke minst forestillingen «Vingespenn» som i samarbeid med Frikirkens barn og unge, Skjærgårds og en rekke lokale menigheter er satt opp mer enn tjue ganger.

Dele juleglede

I begynnelsen av desember mottok NKR, 0,5 millioner kroner til «organisasjoner som hjelper folk i den vanskelige situasjonen de står i nå».

NKR delte likevel ut mer enn dette, og 620.000 ble fordelt mellom tolv ulike mottakere. Den ene av mottakerne, FriMAT Norge fordelte midlene videre til elleve av sine matutdelingssteder, og flere steder ble det også kombinert med grøfester og utdeling av gavekort. Fædrelandsvennen skrev artikkel om bl.a FriMAT sitt arbeid der støtten fra NKR og BFD ble nevnt.

Midlene er for øvrig brukt til gavekort, julegaver og julemat til familie med økonomiske utfordringer, hjelp til å sende ungdom som kommer med familier med økonomiske utfordringer på nyttårsleir, julekonserter og julefester med mer.

Ett eksempel er «Med hjerte for Sandnes» som er et samarbeid mellom flere menigheter i Sandnes. I tillegg til utdeling av matkasser til familier i vanskelige økonomiske situasjoner, arrangerte de stor julefeiring med over 250 personer med pinnekjøtt og riskrem og god og variert underholdning, og de arrangerte «bakgårdsfest» for barnefamilier hvor over 200 kom og fikk gaver, grøt og gløgg, gikk rundt juletre og fikk besøk av nissen med godtepose.

Teologiske samtaler i små og store rom

Norsk teologisk samtaleforum

Religionsteologi

Norsk Teologisk Samtaleforum (NTSF) er teologigruppa i Norges Kristne Råd, tilsvarende Faith & Order i Kirkenes Verdensråd. NTSF er faktisk blant de bredest sammensatte økumeniske teologigrupper i verden i og med at hele spennet av kristne kirker og menigheter er representert. Det gjør at mange ulike perspektiver ligger på bordet arbeidet som gjøres.

De siste to årene har NTSF hatt et prosjekt om religionsteologi, altså hva de enkelte kirkene lærer om mennesker som tilhører andre religioner eller ingen religion. Hva vil det si fra et kristent ståsted å tro på noe annet? Hva sier kristen teologi om den religiøst andre? Prosjektet startet med en orientering i feltet religionsteologi og hva som er gjort om dette i økumeniske sammenhenger tidligere. Deretter jobbet NTSF med aktuelle bibeltekster og med kristne handlinger som bønn, vigsel og gravferd for å se i hvilken grad vi som kirker kan inngå samarbeid med aktører med et annet religiøst fortegn. Her ser NTSF en bredde i kirkelandskapet.

Det siste året har hvert enkelt kirkesamfunn presentert sin egen religionsteologi, hvilke teologiske ressurser tradisjonen kan bringe inn i det økumeniske landskapet, samt hvilken plass misjon har i religions-teologien og om dette er en kontrast til dialog. Resultatet av prosjektet er for gruppas del en økt bevissthet om hvordan man er kirke i et flerreligiøst samfunn, om det logiske og nødvendige i en teologi som anerkjenner alle mennesker, balansert opp mot kirkenes misjonale karakter og det at alle som ønsker kan bli en del av menighetsfellesskapet. NTSF regner med at prosjektet vil være sluttført rundt årsskiftet.

Prosjektet «Kvinner i lederroller i norske frikirker»

Norges Kristne Råd har inngått et samarbeid med et forskningsprosjekt «Kvinner i lederroller i norske frikirker» i regi av MF ved forskningslederne Linn Sæbø Rystad og Hilde Marie Movafagh. NKR har mottatt støtte fra departementet til å følge opp forskningsprosjektet med seminarer og andre tiltak som forskningen peker på er et behov i frikirkene.

Forskningsprosjektet utføres av en gruppe på 9 forskere tilknyttet 5 norske utdanningsinstitusjoner på teologifeltet. Det er rollen som pastor, prest eller offiser i Frelsesarmeen prosjektet særlig har et fokus på, og det forskes på 8 ulike frikirkesamfunn. Prosjektet har en historisk komponent i å skrive fram historien om kvinner i disse rollene som har gått under radaren i den norske historiefortellingen – Gerda Karijord ble utnevnt til pastor i Misjonsforbundet allerede i 1915, Agnes Nilsen Howard ble ordinert til prest i Metodistkirken i 1932. Dessuten hadde flere kvinner i Frelsesarmeen tilsvarende lederroller allerede i 1880-årene. Veien fram til anerkjennelse av kvinners prestatetjeneste har vært svært ulik i de ulike frikirkene, og i noen av kirkesamfunnene pågår debatten fremdeles. Den andre hovedkomponenten i prosjektet er en empirisk del der kvinner i disse lederrollene blir intervjuet. Både yrkesaktive, yngre, pionerer og kvinner som har sluttet i disse jobbene blir intervjuet, og noen ganger overlapper kategoriene. Når dette skrives er intervjurundene i full gang. Her vil det komme fram hvordan det faktisk er å være kvinne i disse rollene i dag, og det er en forskning som ikke er foretatt i Norge tidligere.

Norges Kristne Råd er opptatt av å følge opp denne forskningen med seminarer for kvinner i de aktuelle lederrollene, for kirkeledere som ønsker å rekruttere kvinner til disse rollene, om hvilke utfordringer kvinner og menn møter i slike stillinger i dag, og ellers hva forskningen måtte påvise som det er naturlig for NKR å ta tak i. Vi har allerede hatt et felles arrangement høsten 2022 på MF som viste stor interesse for tematikken. Et viktig mål både for forskningen og NKRs del av prosjektet er at det skal bli lettere for kvinner å få disse rollene og trives i dem, og at vi får bukt med holdninger som gjør det vanskelig.

«Jeg vet hvilke tanke jeg har med dere»

– **Kvinnens internasjonale bønnedag 2022**

Første fredag i mars hvert år arrangeres Kvinnenes internasjonale bønnedag (KIB), slik det har vært gjort i Norge siden slutten av 1920 tallet. På den internasjonale bønnedagen ønsker kvinner verden over å stadfeste sin tro på Jesus Kristus og dele håp og bekymringer, gleder og sorger med hverandre.

Kvinnens internasjonale bønnedag ble startet av kvinner i USA i 1887. Bakgrunnen var nøden de så blant immigranter og etterkommere av slaver. Kvinner fra ulike kirkesamfunn samlet seg om en felles bønnedag for disse. Noen år senere ble det satt fokus også på de globale utfordringene.

Et internasjonalt økumenisk prosjekt

Bønnedagen (World day of prayer) er et internasjonalt økumenisk prosjekt med komitéer i mer enn 170 land og regioner. Kvinnenes internasjonale bønnedag ønsker å knytte ulike kirker og nasjoner sammen i et tettere fellesskap, så de får økt forståelse for hverandre og bedre kan hjelpe og støtte hverandre gjennom bønn.

I Norge startet bønnedagstradisjonen på slutten av 1920-årene. Kvinner over hele landet feirer hvert år bønnedagen sammen med kvinner fra de andre kirkesamfunnene på stedet.

Den nasjonale komiteen for KIB i Norge hadde ved inngangen til 2022 lenge signalisert at det var behov for en helt ny komite, og at den nåværende komiteen ikke hadde en tilstrekkelig økumenisk bredde. I løpet av våren lyktes vi derfor med å få en helt ny nasjonal komite, med motiverte kvinner som representerte syv av de landsdekkende kirkesamfunnene, i tillegg til Lærernes Misjonsforbund. Komiteen bredde gjør den ganske unik.

NKR har bidratt med opprettelsen av helt nye nettsider, og generalsekretæren har møtt på komiteens møter for å bidra til å finne en god vei videre for KIB i Norge. Det ser ut til å lykkes godt.

Det er vanskelig å si nøyaktig hvor mange som har lokal arrangement på dagen,

Komiteen for kvinnes internasjonale bønnedag. Foto: NKR

men Det Norske Bibelselskapet som inntil i fjor har stått for utsendelsen av materiell, sendte dette til lokale arrangører.

Mer kunnskap

Hvert år utarbeides materiell for bønnedagen med et tema valgt av en gruppe kvinner fra et bestemt land eller område. I år er det kvinner på tvers av kirkesamfunn fra England, Wales og Nord-Irland, som leder bededagen og som har utarbeidet bønnedagsmateriellet.

På bønnedagen samles kvinner om det samme tema fra solen står opp ved datolinjen og til solen går ned. Forskjellige kvindestemmer forteller i gudstjenesten om deres land og om de konkrete utfordringer de har i hverdagen. Slik får man kunnskap fra landets egne folk og en bedre forståelse for landenes befolkninger og deres situasjon.

«Jeg vet hvilke tanker jeg har med dere»

I 2022 var temaet "Jeg vet, hvilke tanker jeg har med dere". Temaet er hentet fra Jeremia 29,11, hvor det står «For jeg vet hvilke tanker jeg har med dere, sier Herren, fredstanker og ikke ulykkestanker. Jeg vil gi dere fremtid og håp.»

Det er et tema og en utarbeidet bønnedagsliturgi som formidler håp for oss alle, og at Gud har en plan for hver av oss.

Årets liturgi forsøkte å skape et inkluderende gudsbilde. Bønner til Gud som både far og mor, slik som «Gud, vår Far, du som også har et morshjerte for oss», bes fordi det er kvinner som av menneskelige erfaringer ikke kan identifisere en kjærlighet Gud med en faderlig skikkelse.

Forsidebilde i liturgiheftet illustrerer brutte lenker som et tegn på rettferdighet, en åpen dør som peker mot frihet, samt en due og en lilje som symboler på Guds fred og tilgivelse.

Vi trenger et lys i mørket

Bønneuken for kristen enhet 2022 gikk av stabelen 18.-25. januar. Menigheter lokalt gikk sammen om å delta i bønneuka.

Daniela Rapisarda, ansvarlig for bønneuken for kristen enhet 2022.

– Bønneuken for kristen enhet er en uke hvor kristne blir minnet om Jesu bønn for sine disipler i Johannes 17. 21 – Må de alle være ett – slik du, Far, er i meg og jeg i deg. Slik skal også de være i oss, for at verden skal tro at du har sendt meg, sier generalsekretær Erhard Hermansen i Norges Kristne Råd.

Gammel tradisjon

Den årlige Bønneuken for kristen enhet er en over hundre år gammel tradisjon.

Bønneuken for kristen enhet 2022 var forberedt av Middle East Council of Churches med temaet «Vi har sett stjernen hans gå opp i øst, og vi er kommet for å hylle ham». Midt-Østen kristne råd skrev i tilknytning til bønneuken «I disse vanskelige tider trenger vi et lys som skinner i mørket og det lyset proklamerer kristne at har blitt manifestert i Jesus Kristus».

Materiellet til Bønneuken for kristen enhet ble i fjor gjort lettere tilgjengelig, blant annet gjennom en helt ny nettside under NKR sin. Dette gjorde det lettere å finne frem mellom gudstjenestemateriell, daglige bønner og refleksjoner og annet materiell.

Hver dag under bønneuken ledet lokale og nasjonale kirkeledere menigheter landet rundt i «dagens refleksjon», samlinger som ble spredd gjennom sosiale medier.

Sammen i solidaritet

Daniela Lucia Rapisarda, teologisk rådgiver i NKR, oppfordret til å stå i solidaritet med brødre og søstre i Midt Østen i bønn og arbeid for fred i regionen.

– Ifølge Evangeliet etter Matteus er stjernen som kommer til syne på himmelen over Judea et etterlengt tegn på håp som leder de vise menn og alle folk på jorden til det sted der den sanne kongen og frelseren blir åpenbart. Denne stjernen er en gave, et bevis på Guds kjærlighetsfulle nærvær for hele menneskeheten, sa hun.

Midtøstens kristne tilbød materiellet til Bønneuken for kristen enhet med visshet om at verden deler mye av slitet og vanskelighetene som de selv opplever, og lengter etter et lys til å vise veien til Frelseren som kan overvinne mørket.

Den verdensomspennende Covid-19 pandemien, den påfølgende økonomiske krisen, og hvordan politiske, økonomiske og sosiale strukturer har mislyktes i å beskytte de svakeste og mest sårbare, har understreket det globale behovet for et lys som skinner i mørket. Stjernen som skinte i øst, i Midtøsten, for to tusen år siden kaller oss fortsatt til stalleen der Kristus er født. Den drar oss til der Guds Ånd er levende og aktiv, til dåpens virkelighet og til forvandlingen av våre hjerter.

Belys slaveriet!

Kirkene sammen i Global uke

Belys slaveriet! - Kirkene sammen i Global uke

«Hvert menneske er født med retten til å leve i verdighet og frihet. Men mange lever under andres kontroll, tvinges til å gjøre ting de ikke vil, eller arbeider for lønn de ikke kan leve av ... Er ikke slaveriet forbi? Hvorfor er verden slik? Hva kan vi gjøre?» Slik starter forestillingen Vingspenn. Den oppsummerer godt tema som Global uke mot moderne slaveri tar opp.

Mennesker som opplever grov utnyttelse og tvang påføres langvarige sår og noen kommer seg aldri ut av tvangssituasjonen. Uretten er underkjent og ofte skjult: Skjult i globale leverandørkjeder, som tvangsekteskap eller evig husarbeid i hjemmene, som sesongarbeid på anleggsplasser eller i tvunget sexsalg fra leiligheter i Norge og i pornoens bakrom noen tastetrykk unna. Størst risiko løper flyktninger, migrantarbeidere, fattige mennesker, minoriteter og særlig jenter og kvinner. Minst 50 millioner mennesker antas å leve i moderne slaveri

ifølge FNs nye rapport. Det er en økning på 10 millioner fra 2017, som blant annet skyldes koronapandemien og Ukrainakrigen.

Mot denne horisonten opplevdes det høyaktuelt at kirkene markerte Global uke 2022 under mottoet «Belys slaveriet». Vi må belyse uretten, at vi kan være forbundet med den gjennom varer og tjenester vi kjøper og hvordan alle kan bidra.

På nytt viste kirker og menigheter at de tar temaet innover seg og vil bidra til å belyse og bekjempe. Myndigheter og fagpersoner stilte også villig opp med kunnskap fra et problemfelt i stadig endring. Den største gleden i fjor var at mange flere ungdommer deltok.

Ungdomsdeltakelsen skjøt fart med drahjelp av nye ressurser

[Vingspenn](#) er en 30-minutters multimedia danseforestilling for og med ungdom 13-20 år. Bak produksjonen står FriBU (med tekster av Håvard Haugland), Dance-TV

Global uke er en årlig uke i november der kirkene i Norge - sammen og samtidig - setter søkelys på urettferdighet slik den viser seg gjennom menneskehandel og grov utnyttelse, ofte kalt moderne slaveri. Norges Kristne Råd koordinerer arbeidet. Tiltaket mottar støtte fra Norad, Justis- og beredskapsdepartementet og Kirkens Nødhjelp.

Fra Vingspennframvisningen på trosopplæringskonferansen 2022. Foto: Gjermund Øystese, NKR

Dramaverktøyet Stop utnyttelsen! i bruk.
Foto: Trosopplæringskonferansen

Styringsgruppen på studietur i England. Foto: Gjermund Øystese, NKR.

(Siren og Anders Godø), Eric Tryland(musikk) og Norges Kristne Råd. Lokale grupper kan sette opp Vingspenn som danseforestilling mot en «backdrop» av innspilt film, musikk og monologer (dans øves inn dans via instruksjonsvideoer). Innholdet er inspirert av tekstene i «*Frihetens time*» av Sindre Skeie. Et samtaleopplegg medfølger. Vingspenn gjør koblinger mellom tvangsarbeid i klesproduksjon og shoppingkultur; seksuell tvang og pornokonsum; algoritmer, forbruks-jag og jantelov som norske ungdom lever med. Den munner ut i håp, tro som bærer og at alle kan bidra til rettferdighet.

Vingspenn traff en nerve visuelt, musikalsk og innholdsmessig. Gjentatte ganger så vi hvordan salen fulgte intenst med. Reaksjonene etterpå bekrefter at den berørte sterkt - ikke bare målgruppen, men også tweens og voksne. Flere av danserne fortalte at øvinger og innlevelse i stoffet har forandret deres syn på verden. Produksjonen ble satt opp hele 21 ganger for i alt 2600 fysisk frammøtte, i 16 byer og bygder, ofte ledsaget av en appell om hva alle kan gjøre. Etter premieren på Skjærgårdsfestivalen rullet den videre til konfirmant- og ungdomsgrupper, møter og gudstjenester, på ungdomsskole, bibelskole, folkehøgskole, Frikirkens synodemøte, Rettferdskonferansen, Trosopplæringskonferansen og konferansen Gi Jesus Videre. Seks av oppsetningene

skjedde i samarbeid med Skjærgårds Live og deres lokallag.

Etter de første visningene begynte Vingspenn å «multipliserte seg selv»: Ungdommer og ledere så den, øvde inn og framførte den selv i egne arenaer. Minst tre nye danse team er dannet. Nye visninger er planlagt i 2023 og vi tror «multipliseringen» vil fortsette.

I 2022 kom også Stopp utnyttelsen! - et dramaverktøy for ungdom 13-20 år utviklet av dramapedagog Maj Helene Bekkevold i samarbeid med Norges Kristne Råd. Med øvelser som bildeteater, frys-bilde, og enkle rollespill «over deltakerne seg på virkeligheten» og engasjeres i tematikken «med hele seg». De tar stilling til globalt slaveri, følger en t-skjortes reise fra råvare til butikk, reflekterer over årsaker til urett og får arbeide fram rettferdige alternativer. Stopp utnyttelsen! ble vist for totalt 130 tiendeklassinger, unge voksne, lærere og trosopplærere. Flere ledere og -lærere uttrykte at de kommer til å bruke det i 2023.

Mylder av aktiviteter

Fra Hammerfest i nord til Flekkerøy i sør dannet Global uke 2022 en mangfoldig mosaikk av gudstjenester, webinarer, seminarer, konfirmantundervisning, stabssamlinger, kafé og konserter.

Minst ti kirkesamfunn markerte uka i ca. **90 arrangementer flere tusen deltakere.** Noen eksempler:

- **Seminar i Hammerfest Metodistkirke** om tvangsarbeid i Finnmark-regionen i samarbeid med Arbeidstilsynet, der deltakerne ble sittende i engasjert samtale to timer utover planlagt tid
- **Heldags konfirmantundervisning** i St. Petri kirke i Stavanger, med Handlesspillet, så foredrag om ungdom og porno
- **Temagudstjeneste i Nordlyskatedralen** i Alta med minst 230 til stede
- **Global kafé** i regi av syv kirkesamfunn i Oslo, med foredrag og samtale i Trefoldighetskirken *konfirmantbesøk* fra Arendal kirke til *utstillingen «Slavegjort»* på Kuben i Arendal
- **1400 reflekser** med «Belys slaveriet»-mottoet delt ut og snakket om i ni kirkesamfunn
- **Intervju** om moderne slaveri i sofasamtale på julemesse i Lillesand Frikirke
- **Fem konsertforestillinger** med Frihetens time i Kristiansand, Vestre Moland, Oslo og Sofiemyr
- **Torsdagskafé** i Skien korps av

Judith Maan, seniorinspektør avd. a-krim region nord.
Foto: Erhard Hermansen, NKR

- Frelsesarmeen med innslag fra fagperson og fra en tidligere flyktning
- **Temagudstjenester** i en rekke kirker, f. eks. Ytre Randesund Misjonskirke, Drammen Baptistkirke, Moss Metodistkirke

Torsdagskafé i Frelsesarmeen Skien markerte også Global uke.
Foto: Kjell Ivar Øya, Frelsesarmeen

Dansegruppa fra Lindås har fremført Vingspenn flere steder i Vestland. Jentene som er med heter Ruthanne Risøy, Kristina Bjerkaker, Bettina Delgado Rosnes, Lea og Lisa Rosnes og Olivia Bernsen. Foto: Mari-Louise Risøy.

- «Agent for rettferdighet» for 12-åringer i Åros, Røyken og Hurum menigheter og for 9-åringer i Ås

Studietur til England

I mai var Styringsgruppa for Global uke på studietur til England for å lære om hvordan kirker, organisasjoner og forskning arbeider med å bistå utsatte grupper og forebygge utnyttelse. Situasjonen i England er alvorlig. Men vi møtte ildsjeler, fagpersoner, og forskere som bruker sine talenter med klokskap og varme og som får til reell og positiv endring. Det inspirerte til å fortsette arbeidet også i Norge.

Nettside- og mediearbeid

I 2022 ble nye nettsider for Global uke www.globaluke.no lansert, med tidsriktig design og mer brukervennlig tilgang til ressursmateriell.

Global uke fikk trykte og digitale oppslag i fire lokale og to nasjonale aviser. Spesielt Misjonskirken Norge og Frikirken bidro aktivt til å synliggjøre tematikken og Global uke via egne medieflater.

Stoff og bilder om Vingspenn spredte seg godt i sosiale medier. Det samme gjorde en kampanje fra NKR i anledning refleksens dag (20.okt.) og refleksjonen «Belys slaveriet».

Samhandlende kirker satte spor

En god «handlingsregel» kirker imellom er at «det vi kan gjøre sammen, det gjør vi sammen», selv om vi er ulike og tidvis uenige. Gjennom Global uke 2022 viste kirkene i Norge at de kan og vil samhandle. De kastet lys på moderne slaveri og delte kunnskap som satte spor i unge og voksnes sinn og tanke. Vi tror og håper at i disse sporene vil det gro fram konkrete handlinger til beste for de som trenger at forandring skjer – nå. Mari-Louise Risøy, ildsjel og danselærer som tok Vingspenn videre til Lindås, sier det slik (i Misjonsnytt): «Jesus har omsorg for alle! ... Jeg tenker at hvis det var meg som var tvunget i slaveri eller menneskehandel ... hadde det gitt meg håp hvis jeg visste at det er folk som kjemper for min sak. Jesus viser oss det i Bibelen og i hverdagen».

«Kjempenyttig! Dette skal vi bruke!»

«Tematikken får en annen appell når man gjør det fysisk og deltakende, uten Power Point!»

Lærere etter gjennomgang av drama-verktøyet «Stopp utnyttelsen»

«Jeg har gått og tenkt på den forestillingen i et par uker etterpå. Jeg merker at det påvirker meg som forbruker allerede. Denne forestillingen bør alle se!»

«Danserne og solistene har en enorm formidlingsevne ... Jeg merker at de har gått inn i dette temaet med hele seg.»

«Jeg vil at ungdommer skal bli bevisste på hva moderne slaveri er. Vingespenn er en fin måte å gjøre det på.»

Kommentarer om Vingespenn

«Hei! Jeg er pastor i Lillesand Frikirke. Jeg ønsker å sette fokus på moderne slaveri under Global uke. Jeg tror også jeg har den perfekte arena: Fredag 18. november har vi julemesse i menigheten, det arrangementet i året som trekker flest mennesker. Fredag kveld har vi i tillegg til salg av messevarer og lodd, et møte med bl.a. "sofaprat med aktuelle gjester". Praten har som mål å sette fokus på nestekjærlighet og det å bety en forskjell for andre. Her passer jo Global uke og moderne slaveri rett inn i det vi ønsker å bruke møtet til.

Jeg har derfor lyst å invitere en som kan være mitt intervjuobjekt den kvelden og som kan presentere problematikken og utfordre oss på en positiv måte til å bidra i kampen.» Sakset fra epost (med tillatelse)

Uten ildsjeler - ingen Global uke!

Rettsferdskonferansen fant sted 18. oktober i Oslo med tittelen «Tro som forvandler liv». Den samlet 150 deltakere fra hele landet. Konferansen er del av det globale «The Justice Conference» -nettverket og NKR er medarrangør. Hoved-innlederne René August, anglikansk prest i Sør-Afrika og anti-apartheid veteran, og tidligere barnearbeider og nå verdenskjent forkjemper for arbeideres rettigheter, Kalpona Aktar, hjalp oss å se troen og våre liv i en global rettsferdighetskontekst. Vi fikk ellers bli kjent med ulike menigheters gode arbeid for inkludering, f.eks. Godhet Norge, Tid Kafé og Frelsesarmeens Cooking Club. Vi deltok i kontekstuell bibellesning, lærte om sosialt arbeid, om Åpenhetsloven og om muligheter til å handle mer etisk i hverdagen. Deltakerne ble rustet med perspektiver, kunnskap og eksempler til etterfølgelse, så vi kan være forbrukere og felleskap som forvandler liv.

Tros- og livssynspolitik

Religionspolitikk

Ny lov om tros- og livssynsfunn trådte i kraft i 1. januar 2021, og 2022 ble derfor et år hvor vi begynte å se hva slags implikasjoner den nye loven hadde og hvordan rapportering etter ny lov tok seg ut. Mye innsats ble derfor lagt ned for å få oversikt over de enkelte trossamfunnenes erfaringer med både rapporteringsverktøy og faktiske tilbakemeldinger etter rapportering. Erfaringene er stort sett gode, men flere kommentarer på ordlyd i rapporteringsverktøyet førte til at det gikk en henvendelse fra NKR til Barne- og familiedepartementet med innspill på endringer. Henvendelsen førte til at departementet i januar 2023 instruerte Statsforvalteren å endre noe ordlyd i enkelte tekster.

Ovenstående står som et eksempel på viktigheten av at NKR er til stede og aktive i mellomrommet mellom medlemssamfunnene og myndighetene.

Religionspolitisk utvalg

Utvalget består av 17 medlemmer fra medlemssamfunnene. Det ble avholdt ett fysisk møte i 2022. Hovedsakene i dette møtet var erfaringer fra rapportering til Statsforvalteren for 2021, samt informasjon og diskusjon rundt den såkalte «Klepp-saken» der flere kristne trossamfunn og sammenslutninger er nektet kommunal støtte pga deres syn på samkjønnet samliv.

Internseminar

Det er periodevis stort trykk i enkelte medier og politiske miljøer om tilskuddsordningen til trossamfunn utenfor Den norske kirke og hvordan dette har utviklet seg over år. Kravet fra disse har vært en endring av beregningsmetoden eller en «skrotning av hele ordningen», som enkelte har tatt til orde for.

Det er en kjensgjerning at det samlede resultatet av beregningsmåten for til-

skuddsordningen, medlemsutviklingen i Den norske kirke samt den demografiske utviklingen i befolkningen har gjort at de statlige kostnadene til tilskudd for trossamfunn har gått betydelig opp de senere årene. Den oppmerksomheten saken har fått i media og politiske miljøer førte derfor til at Religionspolitisk utvalg (RPU) oppfordret NKRs styre til å invitere til et internseminar for ledere i NKRs medlemssamfunn der problemstillingen ble tatt opp.

Internseminaret gikk av stabelen den 14. juni, med overskriften «Ny trossamfunnslov – juridisk og økonomisk holdbarhet?». Hovedinnledere var professor Eivind Smith med temaet «Grunnlovens §§ 2 og 16 og trossamfunnsloven», Kirkerådsdirektør Ingrid Vad Nilsen med «Framskrivning av medlemsutvikling i Den norske kirke og økonomiske framtidsscenarioer. Et utfordringsbilde for Den norske kirke» og leder i RPU Håkon Sigland med temaet «Frikirkelige perspektiver på tilskuddsordningens bærekraft». Alle innleggene hadde flere respondenter før det ble åpnet for plenumssamtale. Seminaret var godt besøkt med bred representasjon fra forskjellige kirkesamfunn. Det ble til tider skarp debatt mellom deltakerne om framtidsscenarioene som ble skissert, og det viste seg å være en betydelig bredde i hvor alvorlig man så mulighetene for framtidig statlig finansiering av alle kirkesamfunn for å være.

Politisk påvirkning

NKR har vært aktive i mange fora i 2022. Det er avgitt flere høringsuttalelser i året, og vi har deltatt i møter med myndighetene på flere nivåer. Vi har også en utstrakt dialog og samarbeid med Samrådet for Tros- og Livssynsorganisasjoner (STL) på områder av felles interesse. Vi ser at arbeidet vi gjør på dette området har stor interesse og betydning for medlemssam-

Møte med barne- og familieminister Kjersti Toppe sammen med bl.a. representant for STL. Foto: NKR

funnene våre, og vi ser også at arbeidet gir frukter – om enn mindre enn vi kanskje skulle ønsket.

Følgende høringsuttalelser er avgitt i 2022:

- Høringsnotat om digitalisering av gravferdsmeldinga og andre endringar i gravplassloven og gravplassforskriften
- Høring - nytt lovforslag om forbud mot konverteringsterapi
- Høringssvar: HOD – Opptreppingsplan for psykisk helse
- Høringssvar – Koronakommisjonens andre rapport
- Innspill til Koronautgvalget
- Høring om EU-kommisjonens forslag om tilbørlig aktsomhet for bærekraft for foretak og endring av direktiv (EU) 2019/1937

Arendalsuka 2022

Arendalsuka 2022 var et såkalt «mellomår». Ikke et valgår, derav mindre aktivitet. Norges Kristne Råd var derfor ment å ha færre arrangement på uka, men vi endte opp med å ha nesten like mange som året før. Fra 15 til 18 august var vi arrangør og medarrangør av hele syv ulike seminarer og arrangement.

Allerede mandagen gikk vi i gang med en panelsamtale om en svært aktuell tematikk: Det nye utenforskapet etter pandemien. I samarbeid med KA – arbeidsgiverorganisasjonen for kirkelige virksomheter, Kirkens SOS, Blå Kors og Kirkerådet stilte vi spørsmål: Hvordan har pandemien endret livet for dem som har det trangest? Og hvilke muligheter og utfordringer har frivilligheten nå som samfunnet er åpnet opp igjen? Hvordan kan organisasjoner og trossamfunn bidra til å hjelpe, og hvilke utfordringer har de i dette arbeidet?

Generalsekretær Lasse Heimdal i Kirkens SOS delte hvordan pågangen hadde endret seg den siste tiden, mens Erhard Hermansen (NKR), Trine Stensen (BlåKors)

og Vanja Grut (AP) drøftet hvordan frivilligheten kan motvirke utenforskap.

I kjølvannet av krigen i Ukraina, måtte vi spørre oss selv: Bidrar religion til fred, eller gir den drivstoff til krig? På tirsdagen ble det derfor holdt et frokostmøte på kirkeskipet med dette som bakteppe. Med oss hadde vi Arne Sæverås fra Kirkens Nødhjelp, Ingrid Joys fra STL og Vegard Horsfjord fra teologisk fakultet.

Vi fortsatte med flyktningtematikk på kirkeskipet senere på dagen med tema: Ingen er så trygg i fare – om flyktninger og menneskehandel. Hva gjør vi i Norge for å gi flyktninger rask tilgang til bolig, utdanning og jobb? Hvordan kan vi forhindre

Fra debatten om underordning.
Foto: Gjermund Øystese, NKR

mennesker fra å bli utnyttet i svart arbeid og i verste fall menneskehandel?

Maria Gabrielsen Jumbert, forskningsdirektør v/PRIO (Peace Research Institute Oslo) holdt innledning som Natasza K. Bogacz fra Caritas og stortingsrepresentantene Mari Holm Lønset (Høyre) og Dag-Inge Ulstein (KrF) debatterte etterpå – godt ledet av Ann-Magrit Austenå.

På kvelden samme dag arrangerte vi økumenisk fredsgudstjeneste i Trefoldighetskirken med tema: Salig er de som skaper fred. Her deltok en rekke lokale kirkesamfunn med lovsang, tekstlesning og taler. Tuva Krogh Widskjold fra ICAN hadde apell og Peter Haltorp fra Sørlandskirken holdt preken. Det som skapte en ekstra ramme rundt denne gudstjenesten, var lansering av den nye bønneboken som biskop emeritus Atle Sommerfeldt har fått oversatt fra engelsk til norsk.

På onsdag var Norges Kristne Råd med på å arrangere den store utviklingsdebatten med utviklingsminister Tvinnereim og klima- og miljøminister Barth Eide. Senere på kvelden hadde vi nok en event i samarbeid med KA. Denne gang snakket vi om samskaping og hva vi kan få til sammen. En panelsamtale om frivillighet og offentlighet i tospann – og hvordan vi kan legge opp til et best mulig samarbeid.

Her deltok blant annet barne- og familie- minister Kjersti Toppe (SP), KA-sjef Marit Halvorsen Hougsnæs, kirkerådsleder Kristin Gunleiksrud Raaum og Lars Ueland Kobro fra senter for sosiale entreprenørskap.

Det siste eventet vi var med på å arrangere var den store likestillingsdebatten i kirkelig sammenheng: Likestilling eller underordning – kvinners lederroller i kristne menigheter. Et arrangement vi valgte å holde på bakgrunn av likestillingsdebatten som hadde versert gjennom våren og forsommeren. Kari Fure fra Dagen ledet samtalen hvor Ingunn Breistein (Ansgar Høyskole), Linn Sæbø Rystand (MF), Ingunn Ulfsten (Pinsebevegelsen), Lars Dahle (NLA), Berit Hognestad (Ungdom i oppdrag) og Erhard Hermansen (NKR) deltok.

Bred deltakelse på fredsgudstjenesten for Ukraina fra kongehuset, regjering, myndigheter og kirke-Norge.
Foto: Gjermund Øystese, NKR

Fast og frimodig selu når kriser inntreffer

Innblikk i Norges Kristne Råds arbeid på migrasjonsfeltet

Ukraina

2022 huskes for den dramatiske Russlandskrigen i Ukraina som startet 24 februar. Selv om mange fryktet at situasjonen i regionen ville eskalere, tok nyheten om fullskala krig alle med sjokk. Krigen utløste en massiv humanitær tragedie. Antall sivile og soldater som ble rammet av krigshandlingene er ennå ikke gjort rede for. Millioner ble tvunget på flukt til nabolandene og spredt rundt i hele Europa. Dette kom på toppen av koronapandemi, klimakrise og en allerede eksisterende flyktningkrise som både Europa og resten av verden strevde med.

De første ukene etter at Ukrainakrigen brøt ut gikk vi raskt ut med en appell om bønn for fred og arrangerte en økumenisk fredsgudstjeneste i Trefoldighetskirken. Gudstjenesten var en av de mest økumeniske vi har holdt med bred deltakelse av kirkeledere og offentlige myndigheter ved kronprinsparet og justisministeren. Videre fulgte vi opp med å opprette en ressurside om Ukraina med både liturgisk materiell og kontaktinformasjon til humanitære hjelpeorganisasjoner. Det var vesentlig å være pådriver ovenfor norske myndigheter

og samfunnet i sin helhet for å kunne ta ukrainske flyktninger godt imot. Vi oppfordret menigheter til å kontakte og støtte kommunene. Selv om det er et offentlige myndigheters ansvar å administrere flyktningstrømmen, var det selvfølgelig at de kunne ikke utføre jobben uten støtte fra sivilsamfunnet. Vi oppfordret også menighetene til å åpne kirkene og forsamlingshus, leirsteder og andre ressurser for bo- og mottakstilbud. Det var gjennom den

H.K.H. Kronprins Haakon, Kronprinsesse Mette-Marit og justisminister Emilie Enger Mehl (Sp) tenner lys for Ukraina under fredsgudstjenesten.
Foto: Gjermund Øystese, NKR

Prosesjon på den økumeniske fredsgudstjenesten for Ukraina. Foto: Gjermund Øystese, NKR

åpenhjertede varme mottakelsen at norske kommuner greide å bosette rekordmange flyktninger i fjor. Mange menigheter rundt om i landet har vist sterkt engasjement og gjestfrihet i møte med flyktninger. Vi har bistått med etterspørsel om ressurser, kontakt og kunnskap om de ukrainske flyktingers religiøse og kirkelige tradisjoner. Det var betryggende å merke at humanitet og gjestfrihet vant over fremmedfrykt og skepsis i denne tiden.

Ukrainske flyktninger som befant seg i østlandsområdet i de ulike mottakene, midlertidige ankomststeder, hoteller og hos venner var spesielt invitert til pinsefestivalen i Oslo 4. juni 2022. Der deltok et Oslo basert norsk-ukrainske vokalensemble ved navnet «folkemelodi» med et ukrainsk sangbidrag og den ukrainske katolske presten Myron Kypus med pinsehilsen og appell. I forbindelse med det store antallet ankomne flyktninger gikk vi ut med en kronikk til norske myndigheter om å bosette ukrainske flyktninger i henhold til deres trosmessige tilhørighet slik at lokale menigheter lett kunne engasjere seg i integreringsarbeidet. Utspillet fikk både mediaoppmærksomhet og støtte fra andre religiøse aktører. Utover våren og høsten

fortsatte vårt arbeid å holde engasjementet varmt. I oktober ble det arrangert et webinar «jul med flyktninger» for å samle gode erfaringer og tips fra ulike menigheter. Frivillige fra en internasjonal menighet i Oslo, IMI kirken i Stavanger, ADRA i adventistkirken og Frelsesarmeen delte sine erfaringer med ulike tiltak de bruker i advents- og juletiden. På programmet var det en oppdatering fra UDI om ankomst- og mottakssituasjonen og et foredrag om det kirkehistoriske og politiske bakteppet for situasjonen i Ukraina ved den Ukrainsk ortodokse presten f. Aleksander Zanmonets fra Helsinki.

Den globale flyktningkrisen glemmes?

Aldri før har det vært så mange mennesker på flukt i verden. Det var registrert 89,3 millioner mennesker på flukt mot slutten av i 2021 ifølge FN. Med krigen i Ukraina har antall mennesker på flukt passert 100 millioner. 20 juni markeres verdens flyktningdag. FN opprettet en verdensdag for flyktninger i 2000. Årlig benytter vi dagen for minnes de flyktningene som drukner og dør ved Europas yttergrenser ved Middelhavet og i den engelske kanalen. Vi bruker kirkerom, kirkelig språk og handlinger for å vise solidaritet og rett

Norsk-ukransk vokalensemble Folkemelodi på Pinsefestival 2022. Foto: Svend Ole Kvilesjø, Norge IDAG

oppmerksomhet. Gjennom bønn og lyttening bærer vi fram de etterlate familiene, alle hjelpearbeidere og samfunnet som mottar flykninger. Markeringen av verdens flyktingdag er en viktig anledning for å minne hverandre om de globale krisene og våre forpliktelser til å vise humanitet og solidaritet med mennesker på flukt og verden i nød. Vi benyttet også anledningen til å sette søkelys på mangel på politiske vilje og løsninger som avverger konflikt og legger til rette trygge og lovlig fluktveier. Årets markering fant sted i Oslo domkirke mandag 20. juni med en kunstnerisk installasjon av Jessica Ullevålseter. Kunstverket av 20000 origamibåter som er brettet av mennesker i Marokko, Spania og Norge fylte gulvet ved alteret i domkirken. I minne- og bønnegudstjenesten ble det gitt appell fra Flyktinghjelpen ved Eirik Christophersen og Kristina Quintano fra «Budbringer fra Helvete». Valborg Orset Stene, Pål Kristian Balstad og Lemma Desta var med som liturger. I tillegg lagde vi en infobrosjyre for markeringen med bønn og appell. Mer enn 2000 utgaver ble levert til bibliotekene i Oslo og til resten landet.

Vi etterlyser at flere av våre medlems-samfunn etablerer tradisjonen og markerer flyktingdagen i sine menigheter med fokus på både de lokale og globale forholdene.

Pinsefestival med ny vri?

Pinsefestivalen er blitt et årlig høydepunkt for det flerkulturelle arbeidet i Norges Kristne Råd. Festivalen startet som et initiativ av kristne migranter i Oslo i anledning 200-års jubileet for den norske grunnloven i 2014. Da ble den gjennomført som en festivalgudstjeneste for å takke Gud for Norge, etterfulgt av en takkemarsj for å gratulere det norske folk. Siden har vi arrangert årlige festivaler. På arrangementene samles migrantmenigheter i byen sammen med de etablerte menighetene. Målet med dette arrangementet har vært å skape en møteplass for den mangfoldige kirkefamilien.

For folk flest er julen den største kristne høytid. Påskehøytiden blir forbundet med fjellturer og ferie med skiturer, men står fremdeles sterkt som høytid. Pinsen har

ikke fått tilsvarende plass i kulturen og samfunn, verken rituelt eller kulturelt. Både innfødte og innflyttere vet kanskje lite om hva Pinse, Den Hellige Ånd er og hvordan Ånden virker i det kristne livet og i verden. Pinsedagen regnes som fødselsdagen til den kristne kirken. Det er en gyllen anledning til å synliggjøre og introdusere den verdensvide kirken som befinner seg i lokalsamfunn i dag. Det er også en mulighet å introdusere evangeliet ved å formidle Pinse, Hellige Ånd og Den Treenige Gud. Pinsefestivalen som flerkulturelt og økumenisk tiltak har potensiale til å styrke enheten blant kristne, frimodigheten om evangeliet, synliggjøre og inkludere menigheten i samfunn. Den byr på mulighet å vende tilbake til Pinsefortellingen der Åndens kraft virker å bringe sterke forkynnelse, omvendelse og et nytt felleskap av troende der de deler hverandres liv, gleder og nød.

Årets pinsefestival ble avholdt ved Vaterlandsparken i Oslo sentrum på pinse-aften 4. juni 2022. Det var første samlingen etter pandemien og på et nytt sted. Lokale menigheter tok aktiv del i forberedelsen og gjennomføringen. Frelsesarmeen Sammen på Grønland, den filippinske menigheten Jesus is Lord Oslo 2, Den eritreisk lutherske kirken, Kingdom gospel senter, barn fra Den etiopisk ortodokse kirken, ungdom fra den Eritreiske pinsemenigheten Shalom, det norsk-ukrainske koret folkemelodi, Iman Hanna en syrisk-kaldeisk sangerinne fra Irak/Syria, vitnesbyrd fra filipinene og Iran, lovsangsgruppen fra Ungdom i Oppdrag var blant bidragsyterne. Sherri Fredrikson, pastor i den amerikanske lutherske kirken, leste hele Ap. Gj 2 og pastor Andreas Hegertun holdt preken. Lyden av gledelig lovsang med åndens nærvær kunne merkes i atmosfæren

Pinsefestival 2022. Foto: Lemma Desta, NKR

på Vaterlandsparken og i området på en solfylt sommerdag i Oslo. Vi har fått mange hyggelige tilbakemeldinger og uttrykk for glede og takknemlighet fra de som var til stede på pinsefestivalen. Det ble servert mat som var brakt av den filippinske menigheten og bestilt fra Frelsesarmeen. På festivalen fikk vi overrekke en blomsterbukett til representanter fra det norske Sykepleierforbundet som en representativ takk til norsk helsepersonell for dere innsats under pandemien. Vi også fikk mulighet til å møte en del ukrainske flyktninger som var invitert til festivalen og felleskapet.

Misjon og migrasjon

Ressursboken «misjon og migrasjon» ble ferdigstilt og lansert med et seminar 25.nov 2022. Stian Sørlie Eriksen fra VID og Lemma Desta står som ansvarlige redaktører. Dokumentet baserer seg på artikkelsamlinger fra migranter og norsk kirkeliv sammen med ulike teologisk refleksjoner. Dette var et samarbeidsprosjekt initiert av

Knud Jørgensen ved MF/Egede instituttet i 2018. Inspirasjon var hentet fra et spesialnummer om «Migration og mission» i 2016 i danske Ny Mission, redigert av Mogens S. Mogensen. Det fantes relativt lite oppdatert kunnskap på norsk om migrasjon og misjon, selv om vi ser økende interesse i forskningen og ulike kirkelige sammenhenger. Med publikasjonen var det tenkt å gi innblikk i ulike perspektiver knyttet til migrasjon og misjon i norske kontekst. Det var ment å samle eksempler fra norsk kirkeliv som grunnlag for refleksjon over migrasjon som fenomen i lys av ulike tilnærminger til misjonspraksis i et nasjonalt og globalt perspektiv.

Ressursdokumentet er ment å gi et innblikk i hvordan ulike migranter tenker og praktiserer misjon og menighetsdannelse i en norsk kontekst. Det vil belyse hvordan norsk kirkeliv forandres gjennom migrasjon og vi håper det vil bidra til samtale og inspirasjon om misjon i lys av migrasjon.

Norge anno 2022

Demografi

- Ved inngangen til 2022 hadde Norge 5,4 millioner innbyggere.
- 819 400 innvandrere var bosatt i Norge ved inngangen til 2022.
- I tillegg bodde 205 800 norskfødte med innvandrerforeldre i landet.
- 18 % av Norges befolkning.
- 40 000 søkt om beskyttelse: 4 919 asyl / 33 554 fra Ukraina innvilget kollektiv beskyttelse.
- Over 30 000 bosatte i norske kommuner.
- Nærmere 40 000 innvilget norsk statsborgerskap.

Kilde: SSB

Religion

- 3 526 133 medlemmer i Den norske kirke i 2021.
- Medlemmer i tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke i 2022
- Kristne 373 652
- Muslimer 176 089
- Human-Etisk Forbund og andre livssyn 106 807
- Buddhister 21 996
- Hinduer 12 640
- Sikher 4 318
- Baha'i 1 062
- Jøde 741

Dokument inkluderer et diakonalt, barn og ungdom, evangelisering og trosfrihetsperspektiv knyttet til misjon

Hva skjer med de iranske flyktninger i møte med norsk kirkeliv? Hvordan går med Etiopierne eller kineserne? Hvordan går med de burmesiske kvoteflyktningene og med Baptistsamfunnet? Hvordan har migrasjon forvandlet Den katolske kirken i Norge? Hva vet vi om de spanske og portugisiske pinsevenner i Norge? Hvilke utfordringer møter kristne ungdommer i innvandrer miljøer? Hva skjer når konvertitter kommer til menigheten? Hva betyr migrasjon og kristne migranter for den norske kirke? Hvordan forholder kirken seg til denne utviklingen? Disse er noen av spørsmålene får du besvart gjennom ressursheftet. Ressursmateriellet er del av skriftserien i Norges Kristne Råd og finnes tilgjengelig på våre nettsider.

Global advent og juleglede

Advent og jul kommer til oss med mange forventinger, men også med det gledelige budskapet at Gud har sendt oss en frelser, og Gud skal være midt iblant oss. Advent og jul er en anledning til å feire arbeide vårt mot alt som splitter. Det minner oss om det nye felleskapet, samholdet i mangfold som skapes av Kristus som binder oss sammen på tvers av kulturer og konfesjoner. Global advent var et prøveprosjekt for å samle ulike kirkesamfunn til en felles adventsmarkering. I år ble det enda viktigere etter pandemien, og fordi vi erfarer at det globale politiske bildet med gjensidig uro og krig overskygger nestekjærlighet og humaniteten. I anledning markeringen for Norges Kristne Råd sitt 30 årsjubileum

arrangerte vi en global adventsfeiring med kveldsmesse i Trefoldighetskirken i Oslo 4. des 2022.

Dele juleglede er et prosjekt som var utarbeidet etter at Norges Kristne Råd fikk midler å forvalte på vegne av felleskapet. I samarbeid med menigheter og organisasjoner fikk vi raskt identifisere menigheter og organisasjoner som betjener de vanskeligstilte i samfunn. De fikk tildelt ressurser for å opprette tiltak i forbindelse med julehøytiden. Det kom flere prosjekter med forslag til blant annet spesielle program for julefeiring. Vi fikk støtte julemiddag, dele ut julegaver eller julehilsen med gavekort, dekke utgiftene til julekonsert eller liknende arrangementer. Flere av menigheter og organisasjoner som er knyttet til migrantarbeid inkludert papirløse fikk tildelt penger. Det var overveldende positiv respons fra flere.

Auslutning

Flerkulturelt kirkelig nettverk i Norges Kristne Råd omhandler migrasjon. Gjennom nettverket skal det skapes en møteplass for kirker og organisasjoner som engasjerer seg på feltet. Hensikten med møteplassen er gjensidig orientering, innhenting av kunnskap for å danne en felles forståelse og gjerne felles respons på politiske forhold og endringer på saksfeltet. Den overordnede visjonen for arbeidet er at Norge Kristne arbeider for en human asyl- og migrasjonspolitikk, rettsikkerhet for utlendinger og et inkluderende samfunn. Vi deltar på ulike arenaer og spiller en konstruktiv rolle overfor myndigheter. Våre faglige innspill bidrar til forbedring i regelverk og forvaltningspraksis. Vi var

spesielt tett på UDI som del av sivilsamfunn og brukernetverk. Selv om vi har påpekt endringsbehov for eksempel i regelverket for visum og arbeidstillatelse for religiøse lærer og ledere, har det ikke blitt fulgt opp med praksisendring. Vi har enda ikke oppnådd målet med bedre rettsikkerhet for konvertitter, og heller ikke generelt amnesti for lengeværende papirløse flyktninger. Det betyr at vi må holde fast på og bevare frimodigheten selv når kriser inntreffer og at endringer tar tid.

NKR's langtidsplan 2021-2025:

NKR skal fremme respekt og være et talerør for religionsfrihet og menneskerettigheter. Vi skal være en premissleverandør i samtalen om religionens plass og rolle i samfunnslivet, og se til at religionsfrihet og menneskerettigheter blir respektert i lovgivning og praksis på alle plan av samfunnet.

NKR skal følge opp den løpende politiske debatt om religionspolitiske saker og bistå medlemssamfunnene med veiledning i spørsmål om forvaltningen av lov om tros- og livssynssamfunn.

Glimt av lys i krigens mørke

U-OAAA00000! U-OAAA00000!

Generalsekretær Erhard Hermansen løper til vinduet når bombealarmen uler over byen – ser ut og opp mot himmelen – regner bombene? Bombeappen viser at hele landet er merket rødt – rødt for angrep i hele landet – fra jord og himmel. Når som helst kan det ramme ham selv, slik ukrainerne har visst og fryktet siden russerne marsjerte krigsmarsj inn i landet en for oss helt vanlig torsdag 24. februar.

«**Solidaritetsbesøk**». Det har gått fire måneder siden krigen brøt ut, til generalsekretæren i Norges Kristne Råd lander i det krigsherjede Ukraina, i følge med Bernt Greger Olsen i Det Norske Bibelselskap. Selv har Hermansen vært i Ukraina et par ganger tidligere, mens Olsen har vært der godt over 100 ganger – møtet med krigens spor i landet ble derfor ekstra sterkt i kontrast til tidligere besøk.

– I en krevende og vanskelig tid var det godt å kunne uttrykke at vi ser dem – og fortelle dem at de ikke er alene. At vi viser at vi er der sammen med dem – om aktiv tilstedeværelse, å møte menneskene, be sammen med dem, vise vår solidaritet – rett og slett vise at de ikke er alene!

Store ødeleggelser – stort behov for hjelp. Han ser et smadret hus når de besøker i byen Moshcun. I ruinene tusler en gammel mann rundt og i de spinkle restene av det som har vært hjemmet hans.

De de møter på sin reise i landet vil gjerne vise frem hvilke forferdelige ødeleggelser som har skjedd i løpet av månedene med krig. Hermansen forteller om besøk i byer og småsteder rundt Kiev, som Moshcun, Bucha, Borodyanka og Irphin – og at enkelte byer viser ødeleggelser på opp mot 80%.

Og selv om krigen ikke preger nyhetene i like stor grad lengre, så må vi ikke glemme at de trenger vår hjelp som aldri før. Det fikk Hermansen med seg fra møte med biskop Vitalii Kryvyskvi, i Den romersk-katolske kirke i Ukraina.

– Hans oppfordring til kirkene i Norge, og til Norge i sin helhet var foruten fortsatt bønn, å ikke glemme Ukraina og at bistand og nødhjelp vil være nødvendig i lang tid fremover.

Lyset skinner i mørke. Under besøket i baptistmenigheten Bethany Baptist Church i Bucha forteller diakon Sergey Anohin om et lysglimt i den bekmørkede tiden soldatene okkuperte byen deres.

Folk hadde løpt til kirken for å gjemme seg i kjelleren, mens soldatene marsjerte fra hus til hus – helt til kirken. Utenfor ropte de den ansvarlige ut – og spurte hva han gjorde der nå. Han kunne ikke annet enn å si det som det var – at de beskyttet befolkningen mot bomber.

Hermansen møtte skrekkelige ødeleggelser. Foto: NKR

– Det var et sterkt ønske fra kirkene at vi kom på besøk. Selv om de vet at kirkene internasjonalt ber for dem og støtter dem på ulikt vis, har det ikke vært mange kirkeledere utenfra på besøk siden krigen startet. Jeg tror noe av det viktigste vi kan bidra med er vårt nærvær. Det å møtes ansikt til ansikt – det er lite som kan erstatte det møtet, forteller Hermansen.

Han understreker at dette har vært et svært viktig solidaritetsbesøk. Og at besøket hadde stor betydning. Taknemlighet møtte de overalt hvor de kom.

Sikkerhetspolitiet fortalte i ettertid at lederen for soldatene var kjent som den grusomste av de grusomme – gikk under navnet «Skipper» – kjent for å kaste inn granater før han entret bygninger. Der han sto utenfor kirken gjorde han noe så uvanlig som å stille spørsmål først. Og så skjedde noe enda mer uvanlig, fortalte diakonen:

I det han entret kirkerommet så steg en ro over ham – han gikk han fra å være aggressiv og «på», til å bli helt rolig. I tillegg oppdaget han utrolig nok ikke flyktningene i kjelleren.

– Dette kunne de ikke forstå, sa de – at denne ellers så brutale soldaten som de bare kalte «Skipper» – Den roen som kom over ham da han entret kirkerommet. Dette var et bittelite glimt av lys i en utrolig hverdag. Et håp kom da over flyktningene i kjelleren, sier Hermansen – og understreker igjen hvordan dette opplevdes som et bitte-lite lysglimt i mørket, et ørlite håp i det håpløse.

Det minner Hermansen om bibelverset i Johannes – «Lyset skinner i mørket, og mørket har ikke overvunnet det». Et lys var fremdeles ikke oppslukt av mørket der i kjelleren i kirken i den sønderrevne byen deres.

– Kirken er en av de mange kirkene som Verdens matvareprogram bruker for å distribuere matvarer, og hver måned kom det 20 tonn med matvarer som ble fordelt gjennom nettopp denne menigheten.

«Meningsløs og grusom». Et eksempel på så enormt mange på hvor meningsløs og grusom denne krigen er fikk Hermansen erfare etter et møte i kirken *Metropolitt Epiphaniy* i Kiev.

– Vi spaserte over torget like utenfor kirken, – til stedet hvor de fleste av

verdens nyhetskanaler sender fra. Midt på torget stod en grønn istykkerskutt bil. Med store påklitrede hjemmelagede merker stod det «barn i bilen». Men selv med godt skiltet bil, «barn i bilen», skjøt russiske soldater alle i bilen, forteller Hermansen berørt.

– Som kirker i Norge vil vi vise solidaritet og støtte, be om fred i Ukraina og for kirkene her – og ved dette være med å gi mennesker håp, vise at de ikke er alene. Håp om en ny fremtid, om en ny mening, og noe å leve for. Og den takknemligheten vi møter er ubeskrivelig!

Han synes det er vanskelig – om ikke umulig – å med få ord beskrive inntrykkene etter møtet med menneskene og situasjonene – ødeleggelsene – alt han har sett og erfart.

– Jeg har grått, bedt og klemt. Jeg har lyttet ... – til de *mange* historiene, jeg har tatt inn de sterke inntrykkene, og jeg har delt hilsen fra Norges Kristne Råd og kirkene i Norge, – og hatt mange gode og viktige samtaler – og opplevd skjellsettende møter.

Bønn gir håp. De har fått be sammen med flere av kirkelederne i de mange kirkene de har besøkt. – Her har vi fått understreke vår støtte og solidaritet, sier Hermansen – og peker på takknemligheten for dette – hvor stor betydning dette har for de som sitter der midt i krigen.

– Biskop Svjatoslav Sjevtsjuk, storerkebiskop av Kiev-Halytsj og overhodet for den ukrainsk-katolske kirke sa, med både takknemlighet og samtidig også med en stemme full av smerte: «At vi sitter her sammen – og at jeg kan møte dere – det er nesten så jeg begynner å gråte». Så oppfordret han oss til å fortsette og be, og da jeg spurte om han kunne si noe om hva mer vi kan gjøre svarte han:

«Søk Den Hellige Ånd, så vil han vise dere hva mer dere skal gjøre».

Biskop Sjevtsjuk hadde selv stilt dette spørsmålet til ordfører Vitalij Klitsjko i Kiev – «Hva trenger dere fra oss?» Da svarte ordføreren at: «More than food, investments, we need the word of God».

– Det viser så tydelig at Guds ord gir håp. Kirkene og Bibelselskapet erfarer det hver dag. Guds ord gir håp – og bibler etterspørres av alle. Og mange ber om ekstra bibler til sin familie, sier Hermansen.

Ønsker bibler. Hermansen fikk selv være med på å dele ut bibler på gaten i Lviv, til flyktninger som var kommet fra Donetks og Luhansk. Og bibelens betydning midt i grusomheten kan han ikke meddele med ord – bare eksempler – og ikke minst et bilde av en gutt med håp i blikket og Bibelen i handa..

– Folk trenger veldig en bibel, så flere av dem jeg møtte. Mange soldater har sagt at de opplever at Bibelen fysisk beskytter dem, sier Hermansen, og viser til et eksempel som var så illustrerende som det

kan bli – et bilde så sterkt at det sitter stemplet til minnet hans.

– Jeg så bilder av en bibel som var truffet av en kule – og som faktisk helt fysisk hadde beskyttet soldaten!

Han kan fortelle om utallige møter, men ord strekker ikke til.

– Vi har også møtt representanter for de mange kapellanene som er i felt. Det er sterkt å høre om deres tilstedeværelse i frontlinjen, der mange trengte noen som kunne gi dem en klem og holde rundt dem, «Hug and pray for us» sier mange av soldatene når de kommer. Og det er stor etterspørsel etter deres tilstedeværelse og deres tjenester, sier han og peker på den store etterspørselen etter bibler.

– Faktisk så stor at lagrene har vært tomme og jeg har sett med egne øyne disse dagene hvor mye det betyr å få en bibel.

Emosjonelt møte. Selv prekte Hermansen i pinsemenigheten Golgata i Lviv – denne ble gjort om til midlertidig flyktningmottak da krigen brøt ut. Her besøkte han også avdelingskontoret til DNB.

Møte med Metropolitt Epiphaniy av Kiev og hele Ukraina, i den ortodokse kirke i Ukraina. Foto: NKR

En liten flyktninggutt fikk sin egen barnebibel under Bibelutdeling til flyktninger i Lviv. Her i Pinsemenigheten Golgatha. Foto: NKR

Matutdeling ved Ukrainian Evangelical Theological Seminary. Foto: NKR

Krigen preger hele bildet. Foto: NKR

– For meg ble det et veldig emosjonelt møte. Da jeg skulle dele noen tanker med dem, begynte tårene bare å renne, *Jeg så på disse, som gjør så mye – for så mange, flere av dem fullstendig avskåret fra sine nærmeste på grunn av krigen.* Det gjør så vondt, så vondt – og så fikk jeg likevel, også gjennom tårene, dele noe ord og en hilsen fra kirkene i Norge.

Han avrunder med bibelverset som etter erfaringene i Ukraina har fått enda større betydning.

– I Joh. 1.8 står det: «Lyset skinner i mørket, og mørket har ikke overvunnet det». Det er vanskelig å dele disse ordene akkurat nå, akkurat her, men jeg har møtt mennesker som forteller om små glimt av lys, i det som ellers bare er mørkt – og sammen har vi fått løfte opp akkurat det, som håp i alt det fortvilte, lys i mørket.

Ikkevoldsprisen til Ingrid Rosendorf Joys

Sammen med Det Norske Baptistsamfunn og Oslofjord Folkehøyskole deler Norges Kristne Råd ut Ikkevoldsprisen i forbindelse med Martin Luther King dagen.

– Ikkevoldsprisen retter oppmerksomheten mot rettferdighet og fred med ikkevold som redskap. Ved å løfte fram arven etter King Jr. vil vi oppmuntre og støtte dette, sier generalsekretær Erhard Hermansen.

Ikkevoldsprisen 2022 gikk til Ingrid Rosendorf Joys, generalsekretær i Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn (STL).

I komiteens begrunnelse het det blant annet: «I en tid med mye utfordringer knyttet til radikaliserings og voldelig ekstremisme er STL blitt en plattform for å forebygge utenforskap, en plattform som kan bringe parter i konflikt sammen, og en plattform for interreligiøst arbeid for bærekraftig fred mellom sosiale grupper i Norge. Dette arbeidet har forbygget og forhindret uttrykk for voldelig ekstremisme som vi har sett i mange land i Europa og andre steder. Eksempelvis, ved enhver anledning hvor det oppstår spenninger knyttet til muslimske grupper i Norge, sikkerhet for norske jøder, etterarbeid knyttet til den type radikaliserings og vold vi var vitne til 22 juli 2011, har STL klart å fremstå som relevante, og har gjennom tillit kunne tilrettelegge for prosesser som har bidratt til likeverd og samhold.»

Rammen for utdeling var Oslofjord folkehøyskole hvor elever fra skolen deltok med sang, og hvor Elisabeth Pihlstrøm delte fra sitt møte med Martin Luther King jr. i 1964 da han besøkte skolen og hun som ungdom fikk det ærefulle oppdraget å servere ham.

Prisvinner sammen med f.v. Erhard Hermansen (NKR), Kristina Sletten Andersen (rektor ved Oslofjord Folkehøyskole), Bjørn Bjørnø (generalsekretær i Det norske Baptistsamfunn).

Foto: Gjermund Øystese, NKR

Dag Inge Ulstein, stortingspolitiker og tidligere utviklingsminister holdt dagens tale og overrakte prisen til Joys, som igjen holdt sin takketale.

Ingrid Rosendorf Joys takketale finnes under artikler

Kirkelederne som deltok på fredsgudstjenesten i forbindelse med utdelingen av Nobels Fredspris. Foto: NKR

Økumenisk fredsgudstjeneste i Trefoldighetskirken

Tradisjon tro arrangerte Norges Kristne Råd økumenisk fredsgudstjeneste fredag 9 desember i Trefoldighetskirken i Oslo i forbindelse med utdelingen av Nobels Fredspris til Ales Bialiatski, Memorial og Center for Civil Liberties.

- Dette er verdige vinnere som i mange år har stått opp for retten til å kritisere makt, jobbet for å dokumentere maktmisbruk og krigsforbrytelser, og kjempet for grunnleggende menneskerettigheter i sine hjemland. De viser oss betydningen av et sterkt sivilsamfunn for å sikre fred og menneskerettigheter i verden, sa generalsekretær Erhard Hermansen i Norges Kristne Råd

Flere kirkeledere fra Norges Kristne Råds medlemskirker deltok i den sterke og vakre fredsgudstjenesten. Det var et fellesskap av mangfold, med engasjement for menneskerettigheter og fred.

Fredsgudstjenesten ble sendt direkte på Vårt Land TV.

Nettverk for religion og utvikling

Møte med utviklingsminister

Det har vært viktig å ha en god dialog med utenriksdepartementet og politisk ledelse, og nettverket har de siste årene hatt tett kontakt med utviklingsminister. I januar møtte nettverket utviklingsminister Anne Beate Tvinnereim hvor religiøse aktørers rolle i utviklingsarbeid, klima, sult og matsikkerhet, likestilling og styrking av sivilsamfunnet bl.a. stod på agendaen. I april hadde nettverket møte med hennes statssekretær, Bjørg Sandkjær i forbindelse med besøket av Mariz Tadros hvor vi tok opp tema rundt trosfrihet og FORB.

Nettverkssamlinger og temamøter

Nettverket har et mål om å arrangere åpne temasamlinger og seminar hvert semester.

20. april 2022 arrangerte nettverket seminar med Dr. Maroz Tadros med temaet «*Addressing religious inequalities – how can this help us reaching the SDGs?*»

«Uten å adressere ulikheter som lider av mennesker og lokalsamfunn basert på deres religion eller tro, vil det ikke være mulig å oppnå SDG og sikre at ingen blir etterlatt. Marginalisering, ekskludering og diskriminering basert på religion eller tro kan påvirke tilgangen til helsetjenester, utdanning, arbeid, rettferdighet og innflytelse. Kvinner kan lide av ytterligere ulikheter som seksuell trakassering, bortføring og tvangskonvertering. Disse ulikhetene har blitt forsterket av Covid 19-pandemien. I ekstreme tilfeller kan slike ulikheter føre til voldelig og systematisk felles målretting og folkemord som i Irak og Myanmar. Likevel blir religiøse ulikheter i stor grad oversett i utviklingspolitikk, praksis og studier. Sammenlignet med forpliktelsen til å fremme likestilling og utfordre maktforhold med privilegier og underordning drevet av kjønn, er religiøse ulikheter fortsatt ofte en blind flekk. Dette må endres.»

Dette var utgangspunktet for seminaret med professor Mariz Tadros fra CREID

(Coalition for Religious Equality and Inclusive Development). I overkant av 20 personer møtte på seminar hvor også Elisabeth Gade og Elisabeth Mustorp fra Norad deltok.

I forbindelse med besøket av Mariz Tadros hadde vi også to møter med Stortinget, med Dag Inge Ulstein. KrF og Alexander Zlatanos Ibsen, Høyre (i Ine Eriksen Søreide sitt fravær).

29. november 2022 inviterte nettverket til frokostseminar med lansering av boka «Kalt til å forvandle – økumenisk diakoni» som ble utgitt av Norges Kristne Råd.

«*Kalt til å forvandle – økumenisk diakoni*» bruker både det trosbaserte språket og det profesjonelle språket som også brukes av statlige og mellomstatlige aktører som jobber for utvikling. På denne måten kan den bidra til «tospråklighet». Boka viser klart at det ikke er noen motsetning mellom disse to utgangspunkt for tjenesten: menneskets verdighet som skapt i Guds bilde og menneskets rettigheter og utviklingsmål slik de er nedfelt i FN-konvensjonene og Bærekraftsmålene.». Slik beskriver Erhard Hermansen og Dagfinn Høybråten boken i forordet.

Proff. em. Kjell Nordstokke ved VID som har vært en viktig bidragsyter til boken innledet og presenterte boken, mens Dag-Ingen Ulstein (stortingsrepresentant og tidligere utviklingsminister), Mirjam Syltebø Endalew (seniorrådgiver i Mellomkirkelig råd i Den norske kirke) og Erik Lunde (generalsekretær i Strømmestiftelsen) responderte.

Det har i tillegg til disse temasamlingene og seminarene vært flere ordinære nettverksmøter. Mye av innholdet i disse møtene handler om informasjon og erfaringsdeling.

Våren 2021 ble Mercy Ships tatt opp som nytt medlem i nettverket.

Kirke på nye måter

Å følge Jesus der livet skjer

Mens Skaperen av alt og kirkens Herre er den samme i dag som i går, skapes det stadig nytt både i lokalsamfunn og kirke. En kultur i endring møter levende menigheter i bevegelse. Vi ser kirker som ikke bare ønsker velkommen inn, men som også selv tar steget ut for å følge Jesus der livet skjer.

Å lære nytt om hvordan vi kan være kirke i en ny tid

Norges Kristne Råd etablerte prosjektet Kirke på nye måter fra 2019 og innarbeidet dette som ett av syv satsningsområder i gjeldende langtidspan.

Kirke på nye måter er et arbeid sammen med, og på tvers av, de ulike kirkene for å utforske og lære nytt om hvordan vi kan være kirke i en ny tid.

Dette handler først og fremst om å legge til rette for at nye mennesker:

- skal bli sett, elsket og møtt,
- får rom til å utforske kristen tro sammen med andre,
- får være med å forme nye kirkelige uttrykk lokalt,
- får mulighet til å finne seg hjemme i den kristne troen og
- skal kunne kjenne tilhørighet til den historiske verdensvide kirken.

Et hovedmål i prosjektet er å stimulere og utfordre kirkene til å være nytenkende og frimodige i sitt arbeid. Det er naturlig at det daglige innovative arbeidet initieres av kirkene og kirkens folk, samtidig som det lever og utvikler seg lokalt, gjerne på utsiden av kirkeveggene.

Å samle og løfte frem de gode eksemplene, utfordre til nye modige steg og å skape møteplasser der læring kan skje er derfor viktige sider ved prosjektet.

Prosjektet ledes av en bredt sammensatt ressursgruppe med prosjektleder Kjetil

Sigerseth som kontaktpunkt inn mot staben og det øvrige arbeidet.

Fagsamlinger med varierte innhold

En viktig møteplass for læring har vært jevnlig webinarer gjennom året. Dette har vært et godt sted å få nye impulser, tenke høyt sammen og dele erfaringer.

Webinaret i januar tok opp teamet *Kurs som møtepunkt mellom kirke og samfunn*. Ommund Rolfsen (sosiolog og menighetsdoktor), Laila Benjaminsen (daglig leder på frivillighetscentralen i Tjeldsund) og Helen Byholt Lovelace (diakon og pastor i Tjeldsund metodistmenighet) deltok i programmet. Det var særlig viktig og fruktbart å se hvordan et lokalt samarbeid mellom kirke, frivillighetscentral og samfunn kan skape møteplasser som får betydning for både livene til enkeltmennesker og for bygging av relasjoner og fellesskap i lokalsamfunnet.

I april benyttet vi muligheten som webinarplattformen gir til å lære av våre naboland og tok utgangspunkt i temaet *Kirke på nye måter i Danmark og Sverige*. Her deltok Björn Gusmark (prest og prosjektleder for *Nya sätt att vara kyrka* i Sverige) og Peter Tingleff (prest og prosjektleder for Kirke på vej i Danmark). På dette webinaret fikk flere del i det som har skjedd de siste årene hos våre naboer i øst og sør. Det som skjer i Norge nå, de behov vi ser lokalt og de nye mulighetene som Gud kaller til, begrenses ikke av landegrensene. Mye av det vi har erfart de siste årene ser vi igjen i stadig flere land, inkludert Sverige og Danmark.

Temaet som ble aktualisert på webinaret i oktober var *Kirke på nye måter for ungdom*. Kristian Tjemsland (prest i Dnk og misjonær i NMS), Camilla Mariann Cazon (ungdommens kirkemøte, Stavanger) og Elise Skjærven Aas (ungdommens kirkemøte, Bergen), Malin Strand (Blå Kors Ung) og Kristian Landro (Young Life Norge) var alle med å bidra med innspill i webinaret. En rød tråd fra alle de ulike miljøene som

var representert var det store behovet for å møte ungdommene der de er, være til stede på deres premisser, lytte seg inn på de behov de har, og å bygge relasjon over tid.

Høstens siste webinar ble et webinar som også passet godt inn i markeringen av frivillighetens år, da temaet som ble belyst var Frivillighet som skaper tilhørighet. Gjester på webinarer var Eirik Aadland

Deltakerne på studieturen med NMS og Norges Kristne Råd juni 2022 til Carlisle i England. Foto: NKR

Tappel (stipendiat ved VID Stavanger og prest i Dnk) og Knut Refsdal (tilsynsprest i Metodistkirken). Det var særlig kirkens evne til å involvere og legge til rette for at flere skal kunne finne sin plass i kirken, også når det gjelder å bruke gavene sine, som var et hovedperspektiv i webinarer.

I april deltok Norges Kristne Råd også med seminar om Kirke på nye måter på den tverrkirkelige ungdomslederkonferansen Ung Tro i Møre og Romsdal.

Under årets kirkelederdag i mai fikk lokale menigheter dele erfaringer om hvordan kirken kan være en samfunnsbyggende kraft, blant annet ved å samarbeide med

kommunene om bosetting og integrering av flyktninger fra Ukraina. På denne dagen sammen med kirkeledere kunne vi også dele noen av de læringspunkter vi så langt har hatt i prosjektet.

I november inviterte Norges Kristne Råd, Digni og Norme til det første seminaret i en rekke frokost-seminarer om innovasjon sammen med VID vitenskapelige Høyskole. På dette første seminaret ble det satt søkelys på nye måter å lede og organisere arbeidet på. Dag-Håkon Eriksen (stipendiat ved VID) delte foreløpige funn fra sin forskning på innovasjon i trosbaserte organisasjoner. I tillegg bidro Agnes Lid (Wycliffe og Ungdom i Oppdrag) og Berit Hagen Agøy (Mellomkirkelig råd) med eksempler og respons til dagens tema.

I tillegg til disse økumeniske møteplassen har enkelte av medlemskirkene aktualisert tematikken i egen sammenheng. Ved noen anledninger har NKR deltatt på denne type fagsamlinger og vi har også møtt ulike kirkeledere for å inspirere, utfordre og ansvarliggjøre rundt prosjektets formål.

Internasjonale kontakter, møtepunkt og nettverk har også vært viktige læringsarenaer gjennom året.

Studietur til Carlisle

Våren 2023 inviterte Norges Kristne Råd til studietur til Storbritannia i samarbeid med Det Norske Misjonsselskap. Turen gikk til Carlisle nord i England og deltakerne fikk erfare og fikk innblikk i ulikt arbeid innenfor det som internasjonalt benevnes som Fresh Expressions of Church. Mens vi i Norge de siste årene har sett en sakte oppvåkning når det gjelder spørsmålet om hvordan vi kan være kirke i en ny tid, er deler av kirkelandskapet i store deler av England radikalt forandret de siste 20 årene.

Utgangspunkt har vært en nyorientering for kirken med fokus på å bygge bro

mellom kirke og samfunn, være til stede som kristne og som kirke der folk er, og å kunne dele liv og tro med nye mennesker. Resultatet av disse strømmingene er at det i løpet av de siste to tiårene har dukket opp flere tusen nye og svært ulike kirkelige fellesskap innenfor, og på tvers av, de ulike kirkelige konfesjonene.

Studieturen ble en viktig læringsarena for de 30 deltakerne i ulik alder (tyngdepunkt fra 17 – 40 år). Svært ofte tar disse nye lokale uttrykkene utgangspunkt i lokale samfunnsbehov, slik at kirkene gjennom dette i større grad bidrar til diakonal omsorg, nestekjærlighet og fellesskapsbygging. Erfaringen viser hvor sentralt det er å lytte til Gud, hverandre og til lokalsamfunnet i denne type pionerarbeid.

Selv om innholdet og opplegget for studieturen var svært bra, relevant og viktig, lyktes vi ikke med å få så bred økumenisk deltakelse som ønsket. Dette gjør også at vi opplever at potensialet for hva slike turer kan være med å skape ikke er benyttet fullt ut. Om kirkene selv eller Norges Kristne Råd skal stå for denne og lignende typer turer fremover må evalueres av NKR og i kirkene.

Messy Church på veg til Norge

Det internasjonale konseptet Messy Church har vi sett en økende oppmerksomhet rundt i Norge det siste året. Dette er uformelle samlinger med aktivitet, mat og kirke på nye måter for hele familien. Til nå har vi sett spredte forsøk med slike tilbud rundt i Norge, bl.a. kaoskirken i Randaberg (Dnk).

Gjennom 2022 har det foregått samtaler om hvordan en kan legge bedre til rette for dette arbeidet i en norsk sammenheng. NMSU og Søndagsskolen Norge inngikk i høst en avtale om å teste ut Sprell Levende Gudstjenester. Mot slutten av 2022 står 15 pioneremenigheter fra

seks ulike kirkesamfunn klare til å sette i gang lokale forsøk på nyåret.

En lærende kirke i møte med en ny virkelighet

I hvor stor grad vil kirkene de neste årene lykkes med å reorientere seg? Vil kirken fremover ha evne og kapasitet til å møte de behov og muligheter som en ny tid gir? Vi ser at potensialet og mulighetene i kirkene er store. Forutsetningen er at vi hver dag gir rom for å utforske og lære nye ting om hvordan vi kan være kirke blant dagens mennesker.

I det mangfoldige kirkelandskapet som er sluttet til Norges Kristne Råd ser vi at prosjektet i startfasen skaper ulike gjenkjenning og engasjement. Dette er forventet og er også noe av grunnen til det langsiktige perspektivet NKR har på dette.

Derfor vil Norges Kristne Råd fortsette å heie på modige forsøk der vi som kirke får prøve ut nye måter å være kirke på sammen med mennesker i vårt nærmiljø. For den arv vi som kirke har å forvalte med Jesus i sentrum, som et levende bevis på Guds nåde og kjærlighet, er for verdifull til å begrenses av kirkevegger, kulturbarrierer eller manglende pionerånd.

Mange av kirkene vil selv sette Kirke på nye måter tydelig på sin agenda i tiden fremover. Samtidig trenger vi også å stå skulder ved skulder og lære av hverandre både internasjonalt, nasjonalt og lokalt. Da får kirkene sammen erfare mer av hvordan vi kan være kirke på nye måter i en ny tid.

Grønn økumenisk blogg – fortsatte arbeidet fra 2021

Våren 2020 foreslo biskop Atle Sommerfeldt og Erhard Hermansen, generalsekretær i Norges Kristne Råd, å starte en økumenisk blogg om tro, klima og miljø. I mai 2021 ble bloggen realisert på sidene til Norges Kristne Råd.

Mangfold

Det er Elisabeth Breen og kommunikasjonsrådgiver i NKR, Ida Marie Haugen Gilbert, som følger opp bloggen. Her har vi hittil lagt ut nye innlegg annenhver uke, med enkelte unntak.

Tekstene reflekterer mangfoldet av medlemssamfunnene til Norges Kristne Råd ved et variert og rikt tilfang skribenter.

Ønsker bidrag fra medlemmer

24 trossamfunn er nå medlem av NKR. Vi håper å engasjere bloggskribenter fra alle trossamfunnene. Vi ønsker oss innlegg fra de unge, de eldre, de kreative, de konforme, de subjektive, de saklige, de lekende og de lærde. Vi tror at

skribentene i GrønnØkuBlogg kan inspirere til å verne Guds skaperverk – vårt felles hjem.

Visjon for bloggen er

- En samlet økumenisk kirke som proklamerer at den treenige Gud forplikter oss til kamp for sitt skaperverk og for livsbetingelsene på jorden
- Et nettverk av mennesker i alle aldre og posisjoner som vil verne skaperverket og motarbeide miljøødeleggelser og klimaendringer
- Et nettsted som gir veiledning og tips til handlende kjærlighet og aktivt ansvar så vi endrer vår livsstil og engasjerer oss mer i det politiske samfunnet
- Et sted å finne inspirasjon

Norges Kristne Råd

Kommunikasjon

Statistikk for 2022

Trender for 2022

2022 har sett en videre nedgang i forhold til 2021 i antall besøkende på nettsider og facebook. Dette skyldes at enda færre er aktive på facebook, mange har gått over til andre plattformer som f.eks LinkedIn, og en vedvarende digital trøtthet blant folk. På nettsidene har vi en nedgang på 55% sammenlignet med 2021, mens på facebook er nedgangen på 23,5% sammenlignet med 2021. Samtidig ser vi at de som er besøkende bruker mer tid både på nettsider og Facebook.

Statistikk for SoMe

90 132

12 000

303

737

Statistikk for nettsider

19 000

Unike lesere

34 648

Sidevisninger

2m 7s

Besøktid i snitt
per besøkende

Ingrid Ivo Vatnar Eikje (Podcasten Alle Være Dager, Hvorfor det?). Foto: Gjermund Øystese, NKR

Fagdag for kommunikasjonsfolk

Onsdag 20 april arrangerte Mediekonferansen MELT og Norges Kristne Råd en fagdag for kommunikasjonsarbeidere i kirkesamfunn og kristne organisasjoner.

Formålet med dagen var å styrke kommunikasjonskompetansen til kirke-Norge og kristne kommunikasjonsfolk, dele erfaringer på tvers av aktører og styrke nettverket mellom kommunikasjonsfolk som ofte sitter alene i sine jobber.

- Det var fint med en kommunikasjonsfaglig dag med et så tydelig fokus på tro og livssyn, sier kommunikasjonsrådgiver i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, Hans Olav Arnesen.

Selv om han snarere representerte livssyns-Norge, og ikke kristen-Norge som sådan denne dagen, opplevde han flere ting på programmet som relevant.

Økumenisk samarbeid

Også pausene ble fylt av "økumenisk mingling" og uformell utveksling av tanker - att og fram mellom bordene og kaffemaskinen - under fagdagen onsdag.

Fagdagen ble innledet med frokostseminar hvor Even Westerveld delte erfaringer fra kommunikasjonsarbeid og strategi i Vipps. Deretter fulgte Ingrid Ivo Vatnar Eikje opp med erfaringer og tips til å lage podcast, hvorpå Stian Reinhartsen (Reinhartsen Media) talte om trender i sosiale medier. Pastor Egil Svartdahl snakket om sin pastorale reise til TV-pastor og videre til SoMe-pastor - og hvordan dette gikk for seg til tross for hans personlige forakt for teknologi.

Å være relevante

Et felles aspekt som samtlige la stor vekt på var å være relevant, gjennom finne og formidle de gode historiene på en interessante og aktuelle måter som oppleves relevant for målgruppen.

Det ble satt av tid til å dele erfaringer blant deltakernes eget arbeid med kommunikasjon i sin kirke eller organisasjon, og til å stille spørsmål til foredragsholderne.

Dagen ble avrundet med paneldebatt om medievirkeligheten i Norge under overskriften "Kampen om oppmerksomheten" ved Elise Kruse (religions- og feature-redaktør Vårt Land), Egil Svartdahl (TV Inter), Hans Olav Hodøl (førstelektor UiA) og Mikael Svartdahl (Alit).

Programleder i samtale med Egil.
Foto: Gjermund Øystese, NKR

Frokostseminar med Even Westerveld (Vipps)
Foto: Gjermund Øystese, NKR

Medlemmer

Brunstad Christian Church

www.bcc.no

Den anglikanske kirke i Norge

www.osloanglicans.no

Den Etiopiske Ortodokse kirke i Norge

<http://www.eotcnor.no>

Den Evangelisk Lutherske Frikirke

www.frikirken.no

Den finländska evangelisk-lutherska församlingen i Norge

finskekirken.com

Den Islandske Menigheten

<https://www.kirkjan.no/>

Den katolske kirke

www.katolsk.no

Den nordisk-katolske kirke

www.nordiskkatolsk.no

Den norske kirke

www.kirken.no

Den ortodokse kirke i Norge- Hellige Nikolai menighet

www.ortodoks.com

Den tyskspråklige menighet i Norge

www.deutschegemeinde.no

Den greske orthodoxe menighet Evangelismos tis Theotokou (Maria Bebudelse)

www.greskorthodokskirke.no

Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn

www.delk.no

Det Norske Baptistsamfunn

www.baptist.no

Den serbisk ortodokse kirke i Norge

-

HL. Vasilije Ostroski menighet

Frelsesarmeen

www.frelsesarmeen.no

Guds Menighet, Vegårshei

www.gudsmenighet.no

Kvekersamfunnet

www.kveker.org

Metodistkirken i Norge

www.metodistkirken.no

Misjonskirken Norge

www.mknu.no

Oslo Kristne Senter

www.oks.no

Pinsebevegelsen i Norge

www.pinsebevegelsen.no

Svenska kyrkan i Norge

www.svenskakyrkan.se/oslo

Østfoldkirken

www.ostfoldkirken.no

.....

OBSERVATØRER

Syvendedags Adventistkirken

www.adventist.no

.....

TILSLUTTEDE ØKUMENISKE ORGANISASJONER

Blå Kors Norge

www.blakors.no

Det Norske Bibelselskap

www.bibel.no

Digni

www.digni.no

Kirkens Nødhjelp

www.kirkensnodhjelp.no

NORME - Norsk Råd for Misjon og Evangelisering

www.norme.no

Administrasjon og forvaltning

STYRET

Berit Hagen Agøy, Den norske kirke, leder
 Jarle Skullerud, Den Evangelisk Lutherske
 Frikirke, nestleder
 Ingunn Ulfsten, Pinsebevegelsen
 Bjørn Bjørnø, Det Norske Baptistsamfunn
 Ingull Grefslie, Metodistkirken
 Knud Welande, Frelsesarmeen
 Per Anders Sandgren, Svenska kyrkan i
 Norge (gruppe av utenlandsmenigheter)
 Olav Fykse Tveit, Den norske kirke
 Kristin Gunleiksrud Raaum, Den norske kirke
 Øyvind Haraldseid, Misjonskirken Norge - Siri
 Iversen f.o.m 01.10.2022
 Bernt Eidsvig, Den katolske kirke
 Harald Kronstad, Brunstad Christian Church
 Inga Hardardottir, Den islandske menigheten i
 Norge
 Kiriaki Papadopoulou Samuelsen, Den
 gresk-ortodokse kirke i Norge (gruppe av
 ortodokse menigheter)

STAB

Erhard Hermansen, generalsekretær
 Dag Nygård, spesialrådgiver (sluttet juni 2022)
 Daniela Lucia Rapisarda, teologisk rådgiver
 (sluttet april 2022)
 Karin R. Thompson, kontorleder (sluttet desember
 2022)
 Elin Finnseth Sæverås, prosjektleder Global info
 Lemma Desta, rådgiver migrasjon og
 flerkulturelt arbeid
 Gjermund Øystese, kommunikasjonsrådgiver
 Ida Marie Haugen Gilbert, kommunikasjons-
 rådgiver
 Kjetil Sigereth, prosjektleder «Kirke på nye
 måter»

Staben holder til i Kirkens hus i
 Rådhusgt. 1-3 i Oslo og er samlokalisert
 med K-Stud, Samarbeidsrådet for tros- og
 livssynssamfunn, Den finske menigheten
 og Stiftelsen Karibu.

STYRINGSGRUPPER OG UTVALG

Flerkulturelt kirkelig nettverk

Den norske kirke: Steinar Ims/Anders Jordet

Baptistsamfunnet: Peter Ngaidam
 Kvekersamfunnet: Sunniva Vad Flaten,
 Tommy Vad Flaten
 Kirkens Nødhjelp: Siv Bonde
 Kirkens Bymisjon: Steinar Eraker
 Kristent Interkulturelt Arbeid: Rune Fiskerstrand
 Den kinesiske menigheten: Xida Chen
 Den Angelikanske kirke: Joanne Udal
 Metodistkirken: William H. Lovelace

Global Info

Adventistkirken/ADRA: Gry Haugen
 Den katolske kirke v/Caritas: Anette Skomsøy
 Den norske kirke: Anders Jordet
 Frelsesarmeen: Petra Kjellen Brooke
 Metodistkirken: Torgeir Tvetter
 Frikirken: Anne-Kristine B. Wiecek
 Svenska kyrkan i Norge: Kristina S. Furberg
 Misjonskirken Norge: Naomi Curwen
 Baptistsamfunnet: Niels-Fredrik Skarre
 Pinsebevegelsen: Rebeca Jensen
 Kirkens Nødhjelp: Sven Larsen
 Digni: Torhild Breidlid

Ressursgruppen for Kirke på nye måter

Kjetil Sigereth (Norges Kristne Råd)
 Bente Sandtorp (Home Church)
 Knut Refsdal (Metodistkirken)
 Cristina Pereyra-Paz (Pinsebevegelsen)
 Øivind Refvik (NMS/Den norske kirke)
 Einar Tjelle (Dnk)

Norsk Teologisk Samtaleforum

Hilde Marie Movafagh (leder), Metodistkirken
 Tor Tjeransen (nestleder), Adventistkirken
 Harald Kronstad, Brunstad Christian Church
 Andrew John Thomas, Den anglikanske kirke
 Oddvar Moi, Den katolske kirke
 Cornelius Onwuekwe, Den katolske kirke
 Harald Hauge, Den norske kirke
 Beate Fagerli, Den norske kirke
 Dragan Jovanov, Den serbisk ortodokse kirke
 Lutz Tietje, Den tyske menighet i Norge
 Kliment, Den ortodokse kirke
 Linda Aadne, Det norske Baptistsamfunn
 Thormod Langeland, Frelsesarmeen
 Egil Mardal Johannessen, Kvekersamfunnet

Marit Kromberg, Kvekersamfunnet
 Tommy Vad Funderud, Kvekersamfunnet
 Anne Grete Spæren Rørvik, Metodistkirken
 Reidar Salvesen, Misjonskirken Norge
 Pål Helmersen, Pinsebevegelsen
 Per Anders Sandgren, Svenska kyrkan
 Inga Harðardóttir, Den Islandske menighet
 Jostein Ørum, Den Evangelisk Lutherske
 Frikirken

Religionspolitisk utvalg

Den Evangelisk Lutherske Frikirke:
 Gunnar Johnsen
 Den finske menigheten i Norge:
 Anssi Elenius
 Den islandske menighet i Norge:
 Inga Hardardottir
 Den katolske kirke: Torbjørn Olsen
 Den norske kirke: Andreas Henriksen Aarflot,
 Steinar Ims
 Den serbisk-ortodokse kirke: Dan Urdesic
 Den tyskspråklige menighet i Norge:
 Lutz Tietje
 Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn:
 Bertil Andersson
 Det Norske Baptistsamfunn Håkon Sigland
 Kvekersamfunnet: Marit Kromberg
 Metodistkirken i Norge: Ingunn Grefslie
 Misjonskirken Norge:
 Ingunn Folkestad Breistein
 Pinsebevegelsen i Norge: Jan Eilert Aakre
 Svenska kyrkan i Norge: Per Anders Sandgren
 Syvendedags Adventistkirken:
 Marianne Dyrud
 Observatør:
 Kristen-Norges Innkjøpsfelleskap (KNIF):
 Kåre Rønningen

SAMARBEIDSRELASJONER

NKR er medlem av Frivillighet Norge,
 Kristen-Norges Innkjøpsfelleskap (KNIF),
 K-Stud, Forum for utvikling og miljø,
 Churches' Commission for Migrants in
 Europe og Samarbeidsrådet for tros- og
 livssynssamfunn.

Sekretariatet følger opp kontakten og samarbeidet med økumeniske råd og kirker i Norden og Baltikum samt økumeniske råd i Europa og globalt. Oppdateringer fra norske representanter i Kirkenes Verdensråds (KV) sentralkomité og Konferansen av Europeiske Kirkers (KEK) Governing Board står jevnlig på dagsorden i NKR's styre.

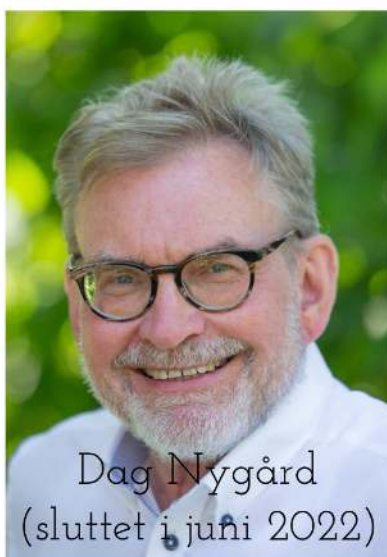
NKR er representert i en lang rekke nettverk og arbeidsgrupper, blant andre:

- Den norske styringsgruppa i KVs «Ecumenical Accompaniment for Palestine and Israel»: Erhard Hermansen.
- Det Norske Bibelselskap - Representantskapet: Erhard Hermansen.
- Ecumenical Network for Sudan & South Sudan i regi av KV: Erhard Hermansen.
- Forum for Sudan og Sør-Sudan. Erhard Hermansen.
- Great Lakes-nettverket: Erhard Hermansen.
- Interreligiøst nettverk for klimamobilisering: Erhard Hermansen.
- Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep. Styret: Øyvind Haraldseid. Representantskapet: Erhard Hermansen og Sindre Bostad. Vara: Karin Thompson.
- Kirkens Nødhjelp - Representantskapet: Erhard Hermansen.
- Komiteen for internasjonale spørsmål i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke: Elin F. Sæverås
- KEKs fredsgruppe: Anne-May Agerup.
- Kontaktgruppa mellom Muslimske Dialognettverk og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke: Erhard Hermansen.
- Norsk Råd for Misjon og Evangelisering (NORME): Erhard Hermansen.
- Ungdom og økumenikk: Gjermund Øystese
- Referansegruppa for kurset «Å være religiøs leder i det norske samfunnet» ved Universitetet i Oslo: Lemma Desta.
- Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn - Lederforum: Berit Hagen Agøy og Dragan Jovanov
 Rådet: Erhard Hermansen, Ingunn Grefslie, Per Anders Sandgren. Vara: Dag Nygård.
- Global Education Network Europe stakeholder group: Elin F. Sæverås
- MF vitenskapelige høgskole - Råd for

samarbeid med arbeidslivet: Erhard Hermansen.

- Teologisk fakultet, UiO - Råd for samarbeid med arbeidslivet: Erhard Hermansen
- Forum for utvikling og miljø (ForUM): Elin F. Sæverås og Gjermund Øystese.
- Arbeidsgruppe (ForUM) for rapportering på bærekraftsmålene fra sivilsamfunn: Gjermund Øystese
- Klimagrappa (ForUM): Gjermund Øystese
- Nordic Ecumenical Green Network: Gjermund Øystese.
- Broen til framtiden: Gjermund Øystese

Stab 2022

Bilde fra avtakning av Dag Nygård (t.v.), Karin E. Randsborg Thompson (t.h.). Foto: Gjermund Øystese

Stabsendring

Mangeårig spesialrådgiver **Dag Nygård** gikk av med pensjon i juni 2022. Dette markerte derfor slutten på en epoke der han har bidratt med sin kompetanse og dialogdrevne framgangsmåte i utallige religionspolitiske saker og problemstillinger gjennom over 20 år.

- Dag har vært en klippe i det økumeniske arbeidet, og det er ikke mulig å bruke små ord når man skal beskrive hva Dag har betydd, – først i 14 år som generalsekretær i Norges Frikirkeråd, – som svært viktig i fusjonsarbeidet mellom NF/NKR, – og nå i 16 år som spesialrådgiver i NKR. Dag har satt dype og varige spor med sin kompetanse, kunnskap og varme personlighet, sa generalsekretær Erhard Hermansen i sin avskjedstale til Dag.

Avgangen ble markert ved en avskjedslunsj i etterkant av internseminaret den 14. juni, der mange fra forskjellige sammenhenger ga uttrykk for sin takknemlighet for innsatsen han har lagt ned.

Karin E. Randsborg Thompson sluttet 1. januar 2023 som kontorleder i Norges Kristne Råd. Karin var ansatt i nesten femten år, og har opplevd et sekretariat ledet av tre generalsekretærer. I sin takk til Karin trakk generalsekretær Erhard Hermansen frem hennes gode humør og en som alltid er god å snakke med. - Ja, uansett hvor mye Karin har på sitt bord, har hun vært tilgjengelig

om noen trenger en prat, og hun har vært interessert, i det jobberelaterte, men også det som handler om hvordan vi har det, og om familien vår, sa han.

Hermansen understreket hvordan hun aldri har vært begrenset til sitt arbeidsfelt, det administrative. - Karin har gode og kloke innspill til hele vårt varierte arbeid, og er klartenkt, strategisk og klok, sa han.

Daniela Lucia Rapisarda hadde i april sin siste dag som teologisk rådgiver i Norges Kristne Råd.

- Daniela har en variert og solid økumenisk bakgrunn, og brenner for økumenisk teologi og kristen enhet. Hun har vært en viktig ressursperson for stab og styret i spørsmål om økumenisk teologi, og har bidratt til å skape åpne møteplasser og legge til rette for gode samtaler, sa generalsekretær Erhard Hermansen.

Del 2: Artikler

I BUCHA: Generalsekretær Erhard Hermansen i Norges Kristne Råd på besøk i Ukrainian Evangelical Theological Seminary i Bucha. Foto: Norges Kristne Råd/Bibelselskapet

– Fikk kjenne krigen på egen kropp. Det var kjempeheftig

Norges Kristne Råd-generalen er hjemme fra en Ukraina-reise han sent vil glemme.

Alice Tegle

Nå varsler Erhard Hermansen endringer.

– Å la tårene renne med mine venner i Ukraina – det har gjort noe med meg her og nå. Og det vil gjøre noe med hvordan jeg arbeider i tida fremover, fastslår Erhard Hermansen, generalsekretær i Norges Kristne Råd.

Han er nettopp tilbake fra en seks dagers rundreise i Ukraina, sammen med Ukraina-veteran, Bernt Greger Olsen, som er bibelmisjonsleder i Bibelselskapet.

Inntrykkene som møtte ham i det krigsherjede landet er sterke.

Derfor var det fysiske nærværet viktig

Få utenlandske kirkeledere har besøkt Ukraina etter at krigen startet, ifølge de ukrainske kirkelederne Hermansen snakket med. Det var derfor et sterkt ønske fra dem at de norske kollegaene kom.

På reisen var de innom byer og småsteder rundt Kyiv, som Moshcun, Bucha, Bododyanka og Irphin. I enkelte byer lå over 80 prosent av bygningsmassene i ruiner.

En av dem som satte pris på internasjonalt besøk var den katolske biskopen Svjatoslav Sjevtsjuk.

– Han sa til meg at «tenk at vi sitter her sammen, og at jeg kan møte dere her i Ukraina. Det er nesten så jeg begynner å grine».

Hermansen forteller han selv har grått, klemmt og bedt mye de siste dagene.

– Turen ble en bekreftelse på hvor mye fysisk nærvær kan bety i en slik situasjon, sier kirkelederen.

KOM HVERANDRE NÆR: Erhard Hermansen i Norges Kristne Råd og metropolit Macarius i Den ortodokse kirken i Ukraina. Foto: Norges Kristne Råd/Bibelselskapet

KOLLEGER: Erhard Hermansen i Norges Kristne Råd og metropolit Macarius i Den ortodokse kirken i Ukraina. Foto: Norges Kristne Råd/Bibelselskapet

Også soldater satte pris på klemmene fra det norske reisefølget.

Ba om klemmer, bibler og bønner

– Soldatene spurte ikke etter penger eller våpen, men sa «omfavn oss og be for oss». De trenger noen som gir dem en klem – ikke bare en kjapp klapp på skulderen, men en lang omfavnelse, der man holder godt rundt hverandre. Det gjør noe med folk, sier Hermansen.

Bibler var det også mange som spurte etter. Det internasjonale bibelselskapet melder om lagre som er tomme for ukrainske bibler.

– Flyktninger vi delte ut Bibelen til kysset boken eller trykket den til brystet. Hos noen rant tårene.

Vil tilbake

Før reisen sa Erhard Hermansen til Dagen at han ville «formidle til norske kristne hvilken viktig rolle kirkene i Ukraina spiller når det gjelder distribusjon av forsyninger som holder samfunnet gående».

Nå har han langt mer på hjertet.

– Oppfordrer du flere norske kristenledere til å besøke kollegaer i Ukraina?

– Jeg vil oppfordre til å holde tett kontakt med ukrainske kirkeledere og å fortsette å be. Selv om krisen stilner i nyhetsmediene

fortsetter den med uforminsket styrke i Ukraina, påpeker han og minner om ordene fra en av biskopene han snakket med:

«Det viktigste er å søke Den hellige ånd, så vil han vise dere hva mer dere skal gjøre».

– Når det er sagt tror jeg det er av stor betydning å reise til Ukraina, legger Hermansen til.

– Jeg vil reise tilbake igjen selv, hvis denne krigen drar ut, og det ser det ut som den vil gjøre.

Starter med bibel og bønn

– Hvordan vil inntrykkene fra reisen påvirke prioriteringene i Norges Kristne Råd fremover?

– Jeg må puste litt ut før jeg legger frem alle prioriteringer, for man blir så satt ut etter en slik reise. Men det er blitt enda viktigere for meg å være relevant – å jobbe ut fra hva som er det største behovet på bakken i Ukraina nå – og at vi ikke bare gjentar oss selv.

Hva dét innebærer gjenstår å se, men Norges Kristne råd-generalen forsikrer han vil starte arbeidet som sine venner i Ukraina – med bibel og bønn.

LYSTENNING: Erhard Hermansen i Ukraina. Foto: Norges Kristne Råd/Bibelselskapet

FIKK BARNEBIBEL: Denne gutten var på flukt og fikk en barnebibel utdelt av pinsemenigheten Golghata i Lviv. Foto: Norges Kristne Råd/Bibelselskapet

DELER UT MAT: Baptistkirken Bethany i Bucha deler ut mat til mennesker på flukt på vegne av Verdens matvareprogram. Foto: Norges Kristne Råd/Bibelselskapet

Krigen i Ukraina: Uttalelse fra Norges Kristne Råd

2.3.2022

Berit Hagen Agøy, styreleder
Erhard Hermansen, generalsekretær

Krigen i Ukraina er dypt tragisk og berører oss alle. Det russiske angrepet på Ukraina er forkastelig. Det er et brudd på folkeretten og et alvorlig slag mot den fredstilstand som har vært etablert i Europa etter andre verdenskrigen. Norges Kristne Råd deler verdenssamfunnets fordømmelse av invasjonen og angrepet på et fredelig og demokratisk land. En våpenhvile må komme raskt og etterfølges av en varig og rettferdig fred.

Store deler av sivilbefolkningen i Ukraina er på flukt eller har søkt dekning. Mange barn, kvinner og menn lider og er redde. Og det meldes om stadig flere dødsfall. De menneskelige lidelsene er enorme. Norges Kristne Råd vil uttrykke vår dypeste medfølelse med ofrene for krigshandlingene. Vi deler smerten og sorgen med mennesker som må flykte, blir skadet og som har mistet sine kjæreste.

Både ukrainere og russere som er bosatt i Norge må møtes med omsorg i denne vanskelige tiden. Det er president Putins regime som er ansvarlig for ugjerningene, ikke det russiske folk.

Mange av Norges Kristne Råds medlemsamfunn er engasjert i humanitær støtte til Ukraina og nabolandene, og vi oppfordre alle til å bidra til dette ved å gi solide gaver til hjelpeorganisasjonene.

Vi forventer at Norge tar imot flyktninger fra Ukraina, om behovet melder seg og vi oppfordrer våre medlemssamfunn til å ønske flyktningene velkommen og ta vare på dem.

Vi tror at kjærligheten er den kraft som Gud gir oss til å ta oppgjør med det som er urett og til å leve sammen i rettferdighet. Kjærligheten kan åpne veier mot forsoning og fred, og kirken må alltid være villig til å gå opp de veiene.

Vi fortsetter å tro på forbønn og dialog. Vi oppfordrer alle menigheter og kirker til å holde ut i tro og bønn til vår Herre Jesus Kristus som er vår og hele verdens fred, han som rev ned skillemuren, fiendskapet (Ef 2,14).

Kirker og organisasjoner over hele verden går sammen i bønn for Ukraina, og vi ber:

«Hellige treenige Gud, du er verdens opprettholder og frelser. Vi ber for Ukraina. Vi ber om innsikt, mot og handlingskraft hos politikere og ledere til å gå fredens vei og vise vei til rettferdig fred. Styrk enheten mellom mennesker, folk og stater. Og vær nær alle mennesker som befinner seg i det konfliktrammede området, at de erfarer verdens solidaritet og din kjærlighet og nærhet, Gud. Hjelp oss alle å jobbe for fred og forsoning. Jesus Kristus, vår befrier, kom med din ro til våre urolige hjerter. Kom med din fred.»

På vegne av Norges Kristne Råd

Ingrid Rosendorf Joys tale ved mottakelsen av Ikkevoldsprisen 2022

Ingrid Rosendorf Joys

Det er en stor ære å motta Ikkevoldsprisen i Martin Luther Kings ånd. Hans drøm oppleves konkret og oppnåelig, men likevel så vanskelig i vår verden av i dag. Det er flere grunner til at dr. Kings ånd bør være ledestjernen for vårt arbeid. Jeg skal nevne de 4 viktigste.

For det første: Samfunnet trenger en fredskultur, en ikke-voldelig «default-setting» om du vil. For å kunne bygge opp et slikt utgangspunkt, trengs flere elementer: frihet, likeverd, rettferdighet. I dette ligger anerkjennelsen av at alle har de samme rettighetene. Min frihet er avhengig av din frihet. Ingen er fri før alle er det. Og det er nettopp dr. Kings drøm – at alle skal kunne ta del i friheten og rettferdigheten. I disse dager ser vi grove eksempler på at dette ikke er tilfelle i Ukraina. Der er det tvert imot prinsippet om den sterkestes rett som råder. Et totalitært Russland som angriper en demokratisk stat. Verktøykassen til bøllen skiller seg grotesk fra det vi forventer i vår del av verden der vi antar at samfunnene er siviliserte og løser uoverensstemmelser uten denne typen ekstrem maktbruk. Og det gjør det nærmest umulig å bekjempe bøllen uten samtidig å miste sin kultur og dannelse.

For det andre: Verden kommer nærmere, og alle er avhengig av hverandre. Vi ser det daglig. Situasjoner og hendelser i andre verdensdeler påvirker oss her på berget. Det kan være krig og naturkatastrofer. De kan være forårsaket av makt og konflikt lokalt, men får globale konsekvenser. Som vanlig er det de svakeste som merker problemene først og sterkest. Sjelden ser vi det så tydelig som vi når det handler om

ekstremvær og andre klimarelaterte hendelser. Mens de rike landene har blitt rike med en ødelagt klode som uheldig effekt, er det de fattigste og mest marginaliserte som kjenner klimaendringene sterkest på kroppen. Likeverdet og rettferdigheten er ikke det som har vært retningsgivende i nasjonale og internasjonale klimasamtaler til nå. Vi trenger å tenke mer inkluderende. Dr. King var opptatt av det store «vi»-et, både svarte og hvite. I samarbeidet i STL opplever vi at å jobbe for det felles beste er å jobbe for oss selv. Vi er sterkere når vi står sammen. Dette opplever vi særlig nå vi står opp for hverandre, som vi har gjort etter terrorangrep mot gudshus i #tryggebønn-aksjonene våre.

For det tredje: Fred i verden er avhengig av at også religionene samarbeider. Det er en gammel og seiglivet myte at religionen er årsak til det meste av krig og kvalm i verden. Det er rett og slett ikke tilfelle. Makt, tilgang til ressurser og landområder trumfer Gud og hans like når det gjelder grunnlag for konflikt. Når det er sagt, kan religionen være en motivator i krig og konflikt, dessverre. Se gjerne til Russland igjen, der den Russisk-Ortodokse kirke svikter sitt ansvar som kirke og går i to-spenn med Putin. Godt over halvparten av verdens befolkning er enten kristne eller muslimer. Tall fra anerkjente PEW Research Institute viser at over 80 % av jordas befolkning oppgir å tro på en gud. Å få religiøse ledere til å snakke sammen og tros- og livssyns-samfunn til å samarbeide er en nødvendighet for å bygge en fredskultur. Alternativet er ikke å foretrekke.

For det fjerde: Norge er foregangslandet med en bred tros- og livssynsdialog. STL ble opprettet for snart 26 år siden, og har siden lagt sten på sten i å bygge en fredskultur der uenigheter løftes fram og snakkes om, og løses på sivilisert vis, hvis de er av slaget som kan løses. Religions- og livssynsdialog også her til lands har jo et spesielt utgangspunkt: Vi som møtes rundt bordet er uenig om det aller viktigste: hvilken gud som er den sanne, hvor mange det finnes og om han – eller hun – finnes overhodet. Dette prøver vi ikke å løse. Vi tar tvert imot for oss våre fellesinteresser og rimelige særinteresser i storsamfunnet og ser om dette er noe vi kan finne veien i. Uenighetsfellesskap, kaller vi det, eller samhold i mangfold. Noen vil ha det til at det er fordi såkalt religiøse er så snille eller så like. Jeg vil si at det ikke er tilfelle. Religiøse folk er folk, og det å tenke at mer enn 80 prosent av verdens befolkning skal være så sære eller en egen kategori annerledes enn de siste kappe 20 prosentene, faller på sin egen matematiske urimelighet.

I STL samles vi til dialog fordi *det er den farbare veien*. Det er ikke nødvendigvis fordi vi liker hverandre. Det er en nødvendighetsdialog. Ikke dermed sagt at vi ikke blir gode samarbeidspartnere og til og med venner etter hvert, men det er ikke utgangspunktet. I STL sitter grupper sammen som ikke sitter sammen rundt andre bord i andre land. Sunnimuslimere og Ahmadiyya, f.eks., Jesu Kristi Kirke av de siste dagers Hellige, Kristensamfunnet og de mer tradisjonelle kristne er et annet eksempel. At vi har med livssynshumanistene er også ganske unikt. Det har hatt en stor og positiv innvirkning på vårt arbeid. De holder oss prinsipielle og sannferdige. Vi sitter sammen ikke for å vurdere hvilken teologi som er best, eller hvem som tilbyr det feteste etterlivet, men for å finne løsninger på stort og smått i det dennesidige. I parentes bemerket kan jeg si; av og til i det hinsidige også – vi driver faktisk og

jobber mye med begravelser og gravferds-/gravplassproblematikk.

Det er en stor glede for meg personlig å motta denne prisen, og jeg gjør det på vegne av og i godt fellesskap med alle jeg har jobbet med oppigjennom, i bistanden, i internasjonalt dialogarbeid og ikke minst i vårt felles STL-arbeid.

La meg avslutte med å takke Norges Kristne Råd, Oslofjord Folkehøgskole og Det Norske Baptistsamfunn for Ikkevoldsprisen i Martin Luther Kinds ånd. Og la meg takke dere for at dere løfter fram dr. Kings arv, ikke bare i denne anledningen, men i alle anledninger det er naturlig og nødvendig. Og slik verden ser ut nå, er det stadig mer nødvendig.

Du ser det ikke før du tror det

Jeg jobber på et av Norges største flyktningmottak. Her har vi kapasitet til å ta imot 700 flyktninger. I dag er det min tur til å sitte her i resepsjonen. Her hvor alle kommer for å registrere seg ved ankomst, her hvor alle henvender seg med sine spørsmål, sine bekymringer, her hvor alle kommer med sine historier, med sin bagasje. Nå står det en mamma foran meg med sine to barn. Den eneste bagasjen jeg ser familien har med seg er en liten veske med plass til ID-kort og pass. Størstedelen av bagasjen disse menneskene som kommer hit bærer med seg er usynlig.

Jeg ønsker den lille familien velkommen og sier vi har spart middag til henne og barna som står klart på kjøkkenet.

Moren har blå ringer under øynene. Hun smiler til meg og sier tusen takk. Lillebror tviholder på bamsen sin mens han vurderer meg med øynene sine. Usikker på om han skal gi meg et lite smil eller begynne å gråte. Jeg ser bort på storebror. Han gir meg et stort glis som mangler to fortenner. Jeg sier til moren at hun har to nydelige gutter. Hun forstår ikke så godt engelsk, men jeg holder opp to fingre mot guttene hennes mens jeg lager et hjerte i lufta. Hun ser på meg og holder opp tre fingre. Jeg ser at øynene hennes fylles med tårer. Hun har tre sønner. Eller hadde.

Disse møtene opplever jeg ofte her. Jeg klarer likevel aldri venne meg til det. Å være et medmenneske i det umenneskelige som foregår.

Jeg rekker ikke å tenke så mye mer før det står en ny person fremfor meg. En høy mann som smiler og presenterer seg før han sier at han er her for å treffe en av våre beboere, ei ung jente. Han forteller at han hjalp henne ut fra Ukraina og at han kjørte henne hit til mottaket. Han sier at han ønsker å møte henne igjen. Den unge jenta kommer inn døren til resepsjonen. Hun nikker høflig til meg før blikket igjen faller mot gulvet. Mannen sier at han ønsker å

ta henne med seg hjem slik at hun kan bo hos han. Han sier han ønsker å hjelpe henne. Jenta ser fortsatt ned i gulvet. Hun har ikke blikkontakt med noen av oss. Jeg kjenner at det er et ubehagelig møte. Det er noe jeg ikke helt får tak i. Jeg føler det er som en klump i magen. Mannen sier at han kommer og henter henne i morgen.

Etter at mannen har reist sier jeg til jenta at jeg ønsker å snakke med henne. Jeg forteller henne om flyktningprosessen, hvilke rettigheter hun har, hvilke retningslinjer og krav hun må følge for å oppnå rettighetene sine, jeg spør om hvordan hun har det og hvordan vi kan hjelpe henne. Hun lytter. Hun sier ingenting, men for første gang møter hun blikket mitt. Det føles som et godt møte. Jeg sier at hvis hun likevel ønsker å reise herfra så kan hun komme tilbake til meg i morgen for å fylle ut et søknadsskjema for flytting.

Dagen etter står jeg igjen i resepsjonen. Jeg venter.

Jeg prøver å ta ut stiftene fra søknadspapirene, men den sitter fast. Akkurat som klumpen i magen. Den sitter også litt fast. Hva hvis hun kommer tilbake i dag?

Jeg skvetter når det kommer noen inn døren. God morgen sier en mannsstemme og smiler blidt før han spør høflig om det finnes noe sjampo her til morgenstellet. Jeg kjenner jeg blir lettet over at det ikke er henne.

Jeg går ut i korridoren for å hente meg en kopp kaffe. Jeg smiler og nikker tilbake til en gjeng som sitter ved inngangen og vifter meg ut for at jeg skal se på bilder fra hjemlandet. På vei inn igjen må jeg smette unna en femåring som stolt trækker sine første steg på en knallrød sykkel. Jeg rusler gjennom korridoren mot kaffemaskinen, forbi lukten av ristet brød med syltetøy og te med honning, en gjeng besteforeldre som spiller sjakk og en gjeng ungdommer som spiller tennis i rommet ved siden av.

Det er som at man i noen minutter glemmer hvorfor alle disse menneskene er her.

Tilbake i resepsjonen kommer to unge gutter. De smiler og den ene sier han har fått tilbud om jobb og bolig og han ønsker nå å søke seg til denne kommunen. Jeg gratulerer og sier jeg selvfølgelig skal hjelpe han. Jeg spør om han har fått arbeidskontrakt. Det har han ikke fått. Men han forteller at det virker som et bra tilbud. Jo flere spørsmål jeg stiller, jo dårligere blir magefølelsen.

Jeg begynner å fortelle om arbeidsrettigheter i Norge. Gutten sier at han skal spørre arbeidsgiver om arbeidskontrakt. Han kommer tilbake til meg litt senere og sier han ikke ønsker å søke om flytting til denne kommunen likevel.

Det kjennes vondt å ha bidratt til å ødelegge smilet hans som lyste mot meg tidligere. Men det er kanskje ingenting i forhold til hvor denne smilende gutten kanskje var på vei.

Ikke alle har gode hensikter. Det finnes noen som ønsker å utnytte sårbare mennesker på flukt. Og en viktig del av jobben vår er å beskytte disse menneskene så godt vi klarer. For å få til dette må vi finne ut av hvem disse noen er. Vi har gode rutiner for å kunne fange opp mange av disse. Likevel er det en utfordring fordi vi sjelden har konkrete beviser. Vi ønsker å se det gode i alle mennesker. Av og til er det eneste beviset vi har vår egen magefølelse. Det er som at det vi har sett, det vi har hørt, det vi har vært vitne til og det vi har følt i hjertet, har vokst seg til en klump i magen.

Det finnes noe som heter at du tror det ikke før du får se det. Det er også noe som heter at du ser det ikke før du tror det. At noen er i stand til å utnytte mennesker er noe du må tro på før du ser det. Det er i de tilfellene du så inderlig håper at du tar feil. Men hva hvis magefølelsen har rett?

- Ansatt ved Frelsesarmeens mottak for ukrainske flyktninger, skrevet i anledning Global uke mot moderne slaveri.

Spørsmål til samtale

1. Hva er dine umiddelbare reaksjoner når du leser disse glimtene fra flyktningmottaket? (ta en delerunde)
2. Hvem har ansvaret for å beskytte og forhindre at flyktninger (voksne og barn) havner i utnyttelse i Norge?
3. Sett ord på minst to faktorer som gjorde henholdsvis jenta og gutten risikoutsatte for utnyttelse.
4. Hvordan kan vi som enkeltpersoner og felleskap være med å gjøre situasjonen for flyktninger tryggere – og hvordan kan vi bidra til å avsløre eller stanse utnyttelse?

Se også fakta- og handlingsheftet: Sammen mot slaveri

Hva kan du og jeg gjøre?

- Skaff dere kunnskap! Her er et webinar dere kan følge om flyktninger fra Ukraina og risiko for utnyttelse, og mye nyttig informasjon: <https://www.helsedirektoratet.no/konferanser/risiko-for-utnyttning-og-menneskehandel>.
- Dere kan også invitere ressurspersoner fra Frelsesarmeen eller et av Caritas Ressurssentre.
- Du og din menighet kan likevel tilby et sosialt og praktisk fellesskap. Du kan f.eks. kontakte flyktningmottak eller lokale enheter i kommunen og tilby hjelpe med å skaffe tolk, ledsage til offentlige kontorer, stille som barnevakt, tilby måltidsfellesskap, hybelutleie, gjøre hyggelige

- ting, tilby å lære bort en hobby, o.l.
- Tilby å være «språkvenn», så utsatte personer får trening i å snakke norsk
 - Gjør deg kjent med hjelpetilbud og nøkkelpersoner i ditt nærmiljø/din kommune og spør dem hva du og dere som kan hjelpe til med.
 - Avstå fra bruk av uregistrerte firma eller svart arbeid. Aldri kjøp seksuelle tjenester eller benytt pornografi, en bransje med koblinger til menneskehandel med barn og voksne.
 - Møter du en person som søker hjelp til å komme ut av tvangsarbeid eller seksuelt misbruk, fortell dem om ROSA og den nasjonale hjelpelinjen mot menneskehandel tlf. 22 31 1160, eller bistå dem med å ta kontakt her:
<https://menneskertilsalgs.no/allerede-bekymret/>
- Viktig! Ikke prøv å selv gripe inn i en sak. Det kan sette utnyttede personer i fare. Kontakt faginstanser (se lenken over).

Her er ikke mann og kvinne?

Kvinnelige ledere i frikirker må tåle å bli oversett, få frekke karakteristikk og utsettes for hersketeknikker. Mye tyder på at vi i 2022 fortsatt har mye å jobbe med, og mye å lære fra da Frelsesarmeens Othilie Tønning banet vei for kvinner opp mot 1930-tallet.

Erhard Hermansen
Generalsekretær i Norges Kristne Råd

«Panserlesbe», «prestebærte» og «bimbo» ... var bare noen av de graverende karakteristikkene Linn Sæbø Rystad og Hilde Marie Movafagh kunne fortelle om å ha fått slengt etter seg, da Norges Kristne Råd og MF Vitenskapelig Høyskole inviterte til fagdag om kvinner i lederroller i norske frikirker. De forteller videre om det som har rammet så mange kvinnelige frontfigurer at det har fortjent et eget begrep: «bedragersyndromet». Mange går og føler på at de på en måte snart blir «avslørt» - at kompetansen ikke holder og fremgangen må ta slutt en gang. Og mange forteller også om at de føler de må strekke seg lengre enn menn for å leve opp til forventningene og gjøre en god jobb.

Jeg burde kanskje ikke blitt sjokkert, men jeg ble det.

I forbindelse med debatten i Vårt Land den siste tiden – om underordning av kvinner – tenker jeg det er på sin plass å adressere hvordan noen kvinner behandles i lederstillinger i frikirker.

Det er kanskje ikke så rart når de må leve med hersketeknikker, slik som å stadig oppleve at man blir tiltalt rundt lederbordet som «frøken» - og «hør nå her unge dame» - rett og slett snakket til som små jenter uten kompetanse eller erfaring.

For en ting burde alle være hjertens enig i: Dette kan vi ikke finne oss i!

At kvinner blir oversett i møter, hvor menn får æren for forslag som en kvinne fremmet først, slik Movafagh har erfart flere ganger. Jeg har også møtt kvinner som opplever å ikke bli invitert inn i sammenhenger, der de skulle hatt sin rettmessige plass. Alt dette har understreket viktigheten av å få en debatt om også denne siden av likestillingsdebatten.

Her kan vi snakke om bevisstgjøring, bevisstgjøring og atter bevisstgjøring. For problemet synes stadig å trekke tilbake med svinnende bevissthet om temaet.

Bevisstgjøringen om likestilling må foregå på to ulike plan. Og det er forskjell på kampen for rettigheter, og kampen for likebehandling når rettighetene er på plass. Store deler av kampen for likestilling har handlet om rettigheter, tilsvarende kampen for stemmerett, fødselspermisjon eller like rettigheter i arbeidslivet, inkludert kampen for å kunne bli ordinert eller å kunne bli pastor på lik linje med menn. I mange kirker er likestillingen på dette planet på plass, men ikke hos alle. Det andre planet er når alle rettigheter er i orden, men hvor kvinner likevel opplever forskjellsbehandling, eller må finne seg i kommentarer som de denne kronikken ble innledet med, eller at det forventes at den kvinnelige pastoren ordner kaffe til menighetsrådet mens den mannlige leder møtet. Dette planet er vanskeligere å adressere fordi forskjellsbehandlingen ofte er ubevisst. Derfor

er bevisstgjøring om mekanismer som skaper denne forskjellsbehandlingen så viktig.

På en fjelltur sist helg lyttet jeg til podkasten fra Tore og Tarjei: En podkast fra Dagen. Der blir det sagt at vi i forhold til likestilling har kommet langt de side tjue årene. Men stemmer dette? Det kan snarere se ut som om det noen steder har gått feil vei. Hva skyldes det? Er det teori eller praksis som har ramlet på avveie? Tror vi kanskje at kampen for likestilling er over, en gang for alle – og derfor liksom kan stryke den ut som «gjort»?

De som gikk foran og etablerte flere av de kristne organisasjonene og kirkesamfunnet på 1800-tallet og tidlig 1900-tallet var tydelige forkjempere for likestilling og likeverd i tjenestene i kirke og organisasjon. Men, på veien – gjennom årene – har det skjedd noe. Og det er tydelig ut fra historiene som kommer frem at vi fremdeles har en jobb å gjøre.

Må det på nytt slike foregangspersoner som Othilie Tonning til for å få likestilling og likebehandling på rett kjøll igjen? Det spørsmålet stilte forskningsleder i Frelsesarmeen, Marta Maria Espeseth, i sitt innlegg om Tonning. Der det var ulovlig med kort hår på kvinner i Frelsesarmeen så klarte likevel Tonning å komme opp og frem med piggsveisen sin – hun dro lasset og før man visste ordet av det var kort hår på damer en hverdagslig del av forsamlingen.

Kanskje måtte den standhaftigheten Othilie Tonning viste til for å bevisstgjøre – å la praksis gå foran teorien, slik erfaringen var flere steder. Uroen når det tillatte rokkes ved. Nytt mulighetsrom. Tonning klippet håret da det ikke var tillatt, kledte seg konsekvent maskulint og reglementert i uniform. Det sendte en bølge av uro gjennom armeen, men etter hvert så det ut til å roe seg. Kort hår var visst ikke nok til å sende hele skuta akterut likevel. Flere

klippet håret inspirert av Tonning – uten at endetiden rammet, slik paneldeltaker Terje Hegertun sa til godt med latter fra salen: «kvinnelig ledelse ble lenge sett på som et endetidstegn i pinsemenigheten». Men også han fremhevet dette med at «praksis blir tro» - ved å ansette flere kvinner blir det etter hvert akseptert.

Det er noe ved uroen som åpner – den forsøker å lukke – men straks utviklingen nekter å returnere til utgangspunktet åpnes døra. Det er vel akkurat det mange er redde for – at ting skal skli ut. Det er menneskelig.

Med andre ord handler det vel både om bevisstgjøring og om noe man enkelt og greit må bli vant til. Rett og slett går teori og praksis hånd i hånd mot formålet vi ønsker oss.

Kanskje trenger vi flere historier om kvinnelige pastorer som gjør en god jobb. Vi trenger å se kvinnelige talere på de store festivalene, kvinnelige ledere for kirkesamfunn og organisasjoner,

kvinner som tar lederskap og som bærer lederskapet godt. De blir både forbilder for yngre generasjoner, og de viser hvor godt, viktig og naturlig det er å ha kvinner i ledelsen.

Et kall til handling

«Vi er alle kalt gjennom Kristi kjærlighet til omvendelse, forsoning og rettferdighet i møte med krig, ulikhet og synd mot skaperverket». Dette var hovedbudskapet fra Kirkenes Verdensråd da rundt 4000 mennesker fra hele verden var samlet til generalforsamling i Karlsruhe.

Erhard Hermansen, generalsekretær i Norges Kristne Råd
Berit Hagen Agøy, internasjonal direktør i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

I Karlsruhe var vi samlet – som globale borgere midt i klimakrise, flyktningkrise, krig, flod, matmangel – samlet mot dette overveldende som likevel bare er noen av de store dilemmaene vi må forholde oss til.

Det var likevel godt å være samlet med representanter for kirker over hele verden, alle samlet som enhetlig økumenisk fellesskap i Jesus Kristus. Generalforsamlingen adresserte situasjonen i verden, og var klar på at vi, som kristne i et globalt kirkefellesskap, har et særskilt ansvar til å handle. Og at dette løftet kan vi ta i fellesskap – løfte frem håp, men likevel vissheten om at det ligger tunge tak på våre skuldre. Kristi kjærlighet beveger oss, men da må vi la oss bevege – og vi må stå sammen! I Karlsruhe, kjente vi på opplevelsen av at vi er 550 millioner kristne mennesker som står sammen, og det er sterkt. Det fornyet håpet og troen på at Kristi kjærlighet er sterk nok til å bevege verden til forsoning og enhet.

I Karlsruhe forpliktet delegatene seg til å jobbe sammen med mennesker som har gode intensjoner og inviterte alle til å bli pilegrimer sammen.

Krevende prosesser i en presserende tid

Under overskriften «A call to Act Together» heter det at «Vi vil finne styrke til å handle ut ifra en enhet fundert i Kristi kjærlighet, – «... for den gjør oss i stand til å lære de tingene som skaper fred, forvandle splid til forsoning og arbeide for helbredelse av vår levende planet».

Vi oppfordres til å be «La din vilje skje på jorden som i himmelen». Som kirkene sammen

har vi et globalt ansvar for å bry oss, et ansvar som KV i høyeste grad forsøker å være seg bevisst. Nettopp derfor har det vært avgjørende at representanter fra hele verden har møttes for å bevisstgjøre seg på og komme med fellesuttalelser og løsninger på de utfordringene vi står ovenfor.

Klimakrise, krigen i Ukraina og situasjonen i Midtøsten

Generalforsamlingen oppfordret alle medlemskirker og økumeniske partnere rundt om i verden til å vie klimakrisen den oppmerksomheten som en krise av slike dimensjoner fortjener, både i ord og handling. Samtidig må vi forsterke vår innsats for å kreve nødvendig handling fra våre respektive regjeringer innen den nødvendige tidsrammen for å begrense global oppvarming til 1,5°C-målet og for å møte vårt historiske ansvar overfor fattigere, mer sårbare nasjoner og samfunn.

Generalforsamlingen fordømte den russiske invasjonen av Ukraina og fornyet oppfordringen om våpenhvile – til umiddelbar tilbaketrekning av russiske tropper. «Vi samler oss i bønn for alle ofrene i denne tragiske konflikten i Ukraina, i regionen og over hele verden. Vi ber om at deres lidelser må opphøre og at de må bli trøstet og reist opp igjen, slik at de kan leve trygge og verdige liv. Vi vil forsikre dem om kjærligheten og solidariteten til Kirkenes Verdensråds globale fellesskap av kirker», heter det i uttalelsen.

Flere av delegaten var tydelige på at verden samtidig ikke må glemme de andre krisene

– migrasjon, fremmedfrykt, rasisme - andre land hvor krig har pågått lenge. De problematiserte det som kan kalles «Europas dobbeltmoral», opplevelser av at vi gir ukrainske flyktninger «fast track» over grensene – samtidig som flyktninger fra andre land i verden bråstoppes på grensa..

Konflikten i Midtøsten

«Kirkenes Verdensråd ser på Midtøsten-regionen som stedet for den historiske opprinnelsen til vår tro der Jesus Kristus ble født, korsfestet og gjenoppsto. Det verdensomspennende økumeniske fellesskapet har alltid søkt å være i aktiv solidaritet med de kristne i Midtøsten som lever i fortsettelsen av en ubrutt linje av trofaste kristne vitner i de multireligiøse kontekstene i deres land, og gir viktige bidrag til det levende mangfoldet og utviklingen av deres samfunn.» Slik innledes uttalelsen «Seeking Justice and Peace for All in the Middle East». Uttalelsen bekrefter Israels rettmessige plass i fellesskapet av nasjoner, og anerkjenner landets legitime sikkerhetsbehov. Samtidig anerkjenner den palestinerne rett til selvbestemmelse. Den er tydelig på at den israelske okkupasjonen av de palestinske områdene siden 1967 er ulovlig ifølge internasjonal lov, og at bygging og utvidelse av bosetninger i de okkuperte områdene må ta slutt med umiddelbar virkning.

Kristi kjærlighet beveger verden til forsoning og enhet

«Vi – Kirkenes Verdensråds fellesskap – lever og vitner i en verden som på en og samme tid er Guds vakre skaperverk og ødelagt av økologisk krise, krig, pandemi, systemisk fattigdom, rasisme, kjønnsbasert vold, menneskerettighetsbrudd og mange andre lidelser. Inspirert av temaet for generalforsamlingen er denne enhetserklæringen skrevet med pastoral stemme. Den søker å gi håp til kirkene og verden i deres situasjon. Den er grunnlagt i tillit til Guds utrettelige kjærlighet og begynner der, med kjærligheten som aldri forlater oss. Den reflekterer

over betydningen av den uforferdede kjærligheten, åpenbart i Kristus og tent av Den Hellige Ånd for den økumeniske bevegelsen. Den utfordrer kirkene til å leve og be for enhet, inspirert og oppmuntret av en slik kjærlighet som denne. Det utfordrer også våre kirker til å forplikte seg til å vitne og arbeide sammen for forsoning av alle ting i Kristus.» Slik oppsummerer Kirkenes Verdensråd og setter retning for vår arbeid som globalt økumenisk kirkefellesskap i årene fremover.

Et fellesskap som forandrer og forvandler

Det har vært pekt på at klimakrisen og verdenssituasjonen er så dramatisk at alle kirker nå er nødt til å komme sammen og være et kristent vitnesbyrd. – Vi som har vært her får sterkt inntrykk av akutt krise når vi møter folk fra hele verden, og kanskje særlig mennesker fra Ukraina og Pakistan. Samtidig får vi bredere perspektiv når vi er sammen, for det er krig i mange land, selv om Ukraina er det vi hører mest om. For eksempel er palestinerne i en dramatisk situasjon, og dette har KV utformet en sterk uttalelse rundt.

Vi som deltok fra Norge er inspirert og utfordret etter generalforsamlingen. Fellesskapet med rundt 4000 brødre og søstre fra hele verden har vært en stor bekreftelse på vår enhet i Kristus. Jesu bønn i Johannes 17.21 «Må de alle være ett» er bekreftet gjennom gudstjenester, fellesskaps- og bibelgrupper, og ikke minst i de mange og viktige samtaler. Gamle vennskap er blitt styrket og nye er etablert, - og vi erfarer, vi hører sammen. Vi er bedre sammen enn hver for oss, og vi får til mere sammen enn vi gjør hver for oss.

